

DZIENNIK URZĘDOWY

MINISTERSTWA SPRAWIEDLIWOŚCI.

WARSZAWA.

№ 6.

12 lipca 1919.

TREŚĆ.

	<i>Str.</i>
1. Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości w przedmiocie zmiany granic okręgowych dyrekcji więziennych	185
2. Ustawa z dnia 27 maja 1919 r. o państwowej wyłączności poczty, telegrafu i telefonu	185
3. Ustawa z dnia 30 maja 1919 r. w przedmiocie udzielania gwarancji Skarbu Państwa do sumy mk. 50.000.000 za ulgowe pożyczki dla drobnych przemysłowców, rzemieślników oraz innych organizacji wytwórczych	190
4. Ustawa z dnia 3 czerwca 1919 r. o komisji kodyfikacyjnej	192
5. Ustawa z dnia 5 czerwca 1919 r. o przedłużeniu umownych czasokresów do przedsięwzięcia robót, celem wydobywania minerałów, zawierających żywice ziemne.	193
6. Rozporządzenie Rady Ministrów o zawieszeniu działalności sądów przysięgłych w okręgach sądów okręgowych w Rzeszowie i Tarnowie	195
7. Ustawa z dnia 17 czerwca 1919 r. o spisie oficerów	195
8. Ustawa z dnia 18 czerwca 1919 r. w przedmiocie dzierżawy łąk i sprzedaży pasz	196
9. Rozporządzenie Rady Ministrów w przedmiocie przedłużenia terminów wekslowych w okręgu sądu apelacyjnego Lubelskiego	197

10. Rozporządzenie Rady Ministrów w przedmiocie przedłużenia terminów wekslowych w okręgu sądu apelacyjnego Warszawskiego	197
11. Ustawa z dnia 26 czerwca 1919 r. o moratorium w sprawie prawnoprywatnych pretensji pieniężnych w b. zaborze austriackim	198
12. Ustawa z dnia 28 czerwca 1919 r. o ochronie lokatorów	211
13. Rozporządzenie Rady Ministrów	218
14. Obwieszczenie w przedmiocie sprostowania błędów w dekreście o rejestrze handlowym (Dz. Praw. № 14—1919 r. poz. 164) i w dekreście o spółkach z ograniczoną odpowiedzialnością (Dz. Praw. № 15—1919 r. poz. 201)	219
15. Ustawa z dnia 30 czerwca 1919 r. w przedmiocie sądów doraźnych	219
16. Rozporządzenie Ministra Skarbu w porozumieniu z Ministrem Przemysłu i Handlu oraz z Ministrem Sprawiedliwości w przedmiocie opłat stemplowych od zawarcia i zmiany umowy spółki akcyjnej.	223
17. Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości w przedmiocie przyjmowania do aplikacji sądowej w okręgu sądu apelacyjnego Krakowskiego i Lwowskiego	224
18. Okólnik № 165 o postępowaniu w wypadkach przymusowych zarządzeń przeciwko duchownym wszelkich wyznań	225
19. Okólnik № 166 o postępowaniu w wypadkach doniesień karnych przeciw personelowi Ministerstwa Apropowizacji	225
20. Okólnik № 167 w przedmiocie sposobu prowadzenia przez sędziów śledczych repertorium „Ś”.	226
21. Okólnik № 168 w przedmiocie dodatków drożyznianych dla pracowników nieetatowych.	226
22. Okólnik № 169 o postępowaniu w wypadkach potrzeby wyjaśnienia miejsca przydziału lub pobytu żołnierzy	227
23. Okólnik № 170 w przedmiocie składania wykazów, dotyczących składu osobowego urzędów Wymiaru Sprawiedliwości	228
24. Okólnik № 171 w przedmiocie nabywania pierwszej pożyczki państwowej na warunkach ulgowych.	230
25. Okólnik № 172 o postępowaniu w wypadkach wdrożenia postępowania karnego przeciwko urzędnikom państwowym	231
26. Okólnik № 173 w przedmiocie zarachowania zaliczek na płace i zaliczek do wyrachowania	232
27. Ruch służbowy	236
28. Sprostowanie	236

ROZPORZĄDZENIE Ministra Sprawiedliwości.

w przedmiocie zmiany granic okręgowych dyrekcji więziennych.

Na zasadzie art. 7 dekretu w przedmiocie organizacji okręgowych dyrekcji więziennych zarządzam następującą zmianę w podziale na okręgi dyrekcji więziennych:

dyrekcja warszawska wykonywać będzie nadzór nad więzzeniami i aresztami w okręgach sądowych: Warszawskim, Płockim, Włocławskim, Łowickim i Mławskim, oraz zakładem wychowawczo-poprawczym w Spale;

dyrekcja siedlecka — nad więzzeniami i aresztami w obrębie sądów okręgowych w Siedlcach, Łomży, Suwałkach i Białej Podlaskiej oraz wszystkimi więzzeniami i aresztami, które przejdą pod zarząd polski w obrębie wskazanych sądów okręgowych;

dyrekcja łódzka — nad więzzeniami i aresztami, znajdującymi się w obrębie sądów okręgowych w Łodzi, Piotrkowie, Kaliszu, Częstochowie i Sosnowcu, z wyjątkiem zakładu wychowawczo-poprawczego w Spale;

dyrekcja kielecka — nad więzzeniami i aresztami, znajdującymi się w obrębie sądów okręgowych w Kielcach i Radomiu;

dyrekcja lubelska — nad więzzeniami i aresztami, znajdującymi się w obrębie sądów okręgowych w Lublinie i Zamościu.

Dyrekcja siedlecka ma tymczasowo siedzibę w Warszawie.

Warszawa, dnia 23 maja 1919 r.

Minister Sprawiedliwości:

Supiński

(Dz. Praw. № 43 z d. 31 maja 1919 r., pozycja 309).

U S T A W A

z dnia 27 maja 1919 r.

o państwowej wyłączności poczty, telegrafu i telefonu.

Art. 1. Eksploatacja poczty, telegrafu i telefonu stanowi wyłączność państwową, a wszystkie urządzenia poczty, telegrafu i telefonu należą do państwa i pozostają pod zarządem Ministerstwa Poczty i Telegrafów.

Nikt poza Ministerstwem Poczty i Telegrafów nie ma prawa na wprowadzenie urządzeń pocztowych, telegraficznych i telefonicznych.

Art. 2. A) Prawo wyłączności państwowej co do poczty obejmuje w szczególności: przyjmowanie, przesyłanie i doręczanie:

- a) listów i kart pocztowych, b) wszelkiego rodzaju czasopism i druków, wydawanych przynajmniej 2 razy do roku, c) banknotów i walorów wogóle oraz rzeczy wartościowych, wysyłanych w formie listów, d) paczek do wagi 5 kg.

B) Prawo wyłączności państwowej co do telegrafu i telefonu obejmuje budowę, utrzymanie i eksploatację wszelkich urządzeń elektrycznych, służących do przesyłania wiadomości na odległość.

Zastrzeżenia te dotyczą także wszelkich przesyłek, pochodzących z zagranicy.

Pod jakimi szczegółowymi warunkami odbywać się będzie budowa, utrzymywanie i eksploatacja urządzeń telegraficznych i telefonicznych dla celów państwowych i prywatnych przedsiębiorstw dróg żelaznych i wodnych, określi wzajemna umowa, względnie koncesja państwowa.

Art. 3. Wyłączności państwowej nie podlegają: a) listy i czasopisma, pieniądze i walory oraz paczki wysyłane przygodnie bez opłaty lub za opłatą przez umyślnego posłańca, o ile w tych wypadkach ani nadawca ani przynoszący nie trudni się zawodowo zbieraniem, przynoszeniem lub doręczaniem listów, czasopism i paczek, b) czasopisma po roku od czasu ich ukazania się, c) reklamowane druki i katalogi dołączone i odnoszące się do wysyłanych towarów.

Art. 4. W obrębie tej samej miejscowości dozwolone jest wysyłanie listów i paczek oraz pieniędzy i walorów przez posłańców prywatnych nawet zawodowych, nie wolno jednak bez osobnego zezwolenia Ministerstwa Poczt i Telegrafów otwierać zakładów dla rozsyłki listów i paczek.

Rozsyłka czasopisma w obrębie tej samej miejscowości nie podlega żadnemu zastrzeżeniu na rzecz państwa.

Art. 5. Wolno budować i utrzymywać urządzenia telefoniczne:

- a) właścicielom gruntów w obrębie granic jednego gruntu lub między gruntami od siebie oddzielonemi i należącemi do tego samego właściciela lub połączonemi w jednym zarządzie gospodarczym, o ile odległość ich od siebie nie przenosi 25 kilometrów w linii powietrznej i o ile przewody nie przechodzą przez drogę publiczną.

O zamierzonej budowie takich urządzeń winien właściciel gruntu donieść właściwej Dyrekcji Poczt i Telegrafów, dołączając plan gruntu i budowy linii;

- b) właścicielom domów i zakładów przemysłowych w obrębie realności dla wewnętrznego użytku;
- c) okrętom dla porozumiewania się wewnątrz statku.

Poza temi wyjątkami tylko Ministerstwo Poczt i Telegrafów może udzielić pozwolenia na budowę urządzeń i prowadzenie przedsiębiorstw telefonicznych osobom fizycznym lub prawnym pod warunkami w koncesji określonymi.

Niepaństwowe urządzenia telefoniczne pozostają pod kontrolą pocztowej władzy administracyjnej co do tego, czy warunki zezwolenia wzgl. zakres uprawnień jest zachowany i czy urządzenia telefoniczne nie zagrażają bezpieczeństwu publicznemu.

Art. 6. Urządzenie telegrafu iskrowego na statkach polskich dla żeglugi morskiej i rzecznej wymaga zezwolenia Ministerstwa Poczt i Telegrafów.

Co do stacji iskrowych na obcych okrętach w obrębie państwa polskiego obowiązują przepisy międzynarodowe.

Art. 7. Przekroczenie postanowień o państwowej wyłączności pocztowej karane będzie grzywnami w wysokości czterokrotnej aż do dwunasto-

krotnej przypadających opłat pocztowych. Przytrzymywane przesyłki pocztowe będą przechowywane aż do ukończenia sprawy karnej.

Bezprawne zakładanie urządzeń pocztowych karane jest grzywną od jednego tysiąca marek do 10.000 marek, a same urządzenia przechodzą na własność państwa.

Kto wbrew postanowieniom tej ustawy buduje lub utrzymuje urządzenia telegraficzne lub telefoniczne, podlega karze pieniężnej do 10.000 marek, albo karze więzienia do 6 miesięcy, a same urządzenia przechodzą na własność państwa. Umyślne sprzeciwianie się kontroli państwowej, przewidzianej w art. 5, karane będzie grzywną do 500 marek.

Karanie należy do władz sądowych.

Rozmyślne uszkodzenia państwowych urządzeń telegraficznych i telefonicznych podlegają karom według przepisów prawa, zaś w wypadkach nierozmyślnego uszkodzenia—winni płacą odszkodowanie.

Art. 8. Przy prowadzeniu sieci telegraficznej i telefonicznej przysługuje państwu i jego organom prawo umieszczania bez odszkodowania przedmiotów technicznych na publicznych drogach, placach, mostach, wodach i ich brzegach oraz na przestrzeniach kolejowych, tudzież umieszczanie przedmiotów technicznych za odszkodowaniem na prywatnych gruntach pod i ponad niemi i używania dla tych celów nieruchomości prywatnych.

W razie niedojścia do skutku dobrowolnej umowy z prywatnymi właścicielami nieruchomości, przysługuje państwu prawo przymusu w drodze administracyjnej.

Sprawy sporne co do wysokości odszkodowania rozstrzyga właściwy sąd na żądanie właściciela nieruchomości.

Art. 9. Przy wykonywaniu czynności służbowych wszystkie organa instytucji pocztowej, telegraficznej i telefonicznej znajdują się jako organa państwowe pod szczególną ochroną prawa.

Pracownicy poczt, telegrafów i telefonów obowiązani są do zachowania bezwzględnej tajemnicy tak co do treści przesyłek jak i co do osoby nadawcy i adresata. Naruszenie tajemnicy karane będzie w drodze administracyjno-pocztowej, niezależnie od odpowiedzialności karno-sądowej.

Wyjątki od obowiązku zachowania tajemnicy listowej i telegraficznej są dopuszczalne tylko na mocy obowiązujących ustaw państwowych.

Art. 10. Ministerstwo Poczt i Telegrafów będzie oznaczało opłaty i będzie określało warunki, pod jakimi ma się odbywać przyjmowanie, przesyłanie i doręczanie przesyłek, objętych art. 2, oraz będzie określało warunki koncesji na prywatne telefony stosownie do art. 5.

Art. 11. Znaczkę pocztową (marki) oraz wszelkie płatne druki pocztowe, telegraficzne i telefoniczne, których pod karą nie wolno sprzedawać po cenie wyższej od nominalnej, znajdują się pod szczególną ochroną prawa, a wszelkie ich naśladownictwo będzie karane przez władzę sądową z taką samą surowością jak podrabianie pieniędzy. Pokwitowania (recepisy) pocztowe i telegraficzne tak podawcze jako też oddawcze posiadają wobec sądu, władz cywilnych i wojskowych pełną moc dowodową co do szczegółów w nich zawartych. Podrabianie i fałszowanie pocztowych i telegraficznych pokwitowań (recepisów) nadawczych oraz legitymacji pocztowych podlega karze na równi z podrabianiem i fałszowaniem dokumentów publicznych.

Art. 12.

1) Wszelkie służbowe przesyłki pocztowe, telegramy i rozmowy telefoniczne władz, urzędów i organów pocztowych, telegraficznych i telefonicznych—są wolne od opłat.

2) Od opłat pocztowych są wolne:

- a) przesyłki do i od jeńców wojennych i osób internowanych w granicach, określonych umowami międzynarodowymi;
- b) przesyłki poczty polowej w granicach, określonych specjalnymi przepisami dla poczty polowych;
- c) korespondencje Poczty Kasy Oszczędności i korespondencje osób prywatnych z Poczta Kasa Oszczędności w sprawach tejże Kasy. Pozatem nikt nie ma prawa korzystania z bezpłatnego przewozu i doręczania przedmiotów, oznaczonych w art. 2.

Art. 13. Przesyłek, powierzonych instytucji pocztowej, nie wolno zająć sądownie ani w jakikolwiek inny sposób prawnie, ani obciążyć zastawem, dopóki nie będą oddane adresatowi lub zwrócone nadawcy. Warunki, pod którymi dopuszczalne jest zatrzymanie, przeglądanie i zajęcie (sekwestracja) korespondencji pocztowej, telegraficznej, wysyłanej w imieniu lub nadesłanej na imię osoby, przeciwko której wszczęte zostało postępowanie karne, określa ustawa o postępowaniu karnym.

Art. 14. Wszelkie lokale, budynki i rzeczy, będące w używaniu poczty, telegrafu i telefonu, są wolne od kwaterunków względnie rekwizycji.

Art. 15. Zaprzęgi pocztowe są wolne od drogowego i mostowego myta. Zaprzęgom pocztowym wolno bezpłatnie używać prywatnych dróg, mostów i promów.

Zaprzęgom pocztowym mają na dany sygnał ustępować na drogach wszelkie inne pojazdy.

Zaprzęgom pocztowym w nagłych wypadkach powodzi, zasp śnieżnych i t. p. wolno przejechać przez grunta orne i łąki bez ujmy dla prawa do żądania należnego odszkodowania prawnego.

Art. 16. Wszelkie państwowe i samorządne władze, urzędy, biura i instytucje, tak wojskowe jak cywilne, mają obowiązek ochrony dobra pocztowego, telegraficznego i telefonicznego i udzielania pomocy w ruchu pocztowym, telegraficznym i telefonicznym i w wykonaniu czynności urzędowych na żądanie władz, urzędów i organów pocztowych i telegraficznych.

Art. 17. Zarządy dróg żelaznych państwowych i prywatnych są obowiązane na stacjach kolejowych bezpłatnie dostarczać na żądanie władzy pocztowej lokali wraz z przynależnościami (strychy, komory, piwnice, vestibule, ustępy i t. p.) na umieszczenie urzędów i biur pocztowych, telegraficznych i telefonicznych, magazynów i placów jako też lokali na skład materiałów telegraficznych i telefonicznych, a w razie koniecznej potrzeby także mieszkań dla zajętego tam personelu pocztowego.

O ilości, rozmiarach i przeznaczeniu, jako też o potrzebie lokali decydują wyłącznie władze pocztowe.

Następnie mają zarządy dróg żelaznych państwowych i prywatnych dostarczać bezpłatnie oświetlonych i ogrzanych kolejowych wagonów pocztowych, według wzorów podanych przez władze pocztowe.

Na każde żądanie urzędów i biur pocztowych mają zarządy stacyjne dróg żelaznych dostarczać bezpłatnie w dniu żądania oświetlonych pakunkowych wozów do przewozu przesyłek pocztowych.

Art. 18. Zarządy dróg żelaznych państwowych i prywatnych są obowiązane urządzać na stacjach dogodny dostęp z peronów na wszystkie tory, na których zatrzymują się pociągi, przewożące wozy pocztowe, celem przewożenia lub przenoszenia przesyłek pocztowych.

Organom pocztowym przysługuje prawo wolnego przystępu na perony i tory kolejowe.

Plany nowych i przebudowy już istniejących stacji i torów kolejowych mają być układane w porozumieniu z władzami pocztowymi w zakresie potrzeb pocztowych i telegraficznych.

Art. 19. Władzom pocztowym przysługuje prawo przewozu przesyłek pocztowych przez własne organa wszystkimi pociągami, objętymi rozkładem jazdy.

Zarządy dróg żelaznych państwowych i prywatnych są obowiązane na żądanie władz pocztowych i zarządu poczt ruchomych dostarczać i każdym pociągiem przewozić wozy (wagony) pocztowe. Przepis ten nie dotyczy pociągów zbytowych (luksusowych).

Art. 20. Kolejowe rozkłady jazdy mają być układane w porozumieniu z władzami pocztowymi, przyczem należy, wyznaczając czas postojów, uwzględniać czynności organów pocztowych. Przepisy w art. 19 do 22 mają zastosowanie także do kolei elektrycznych.

Art. 21. Zarządy przedsiębiorstw żeglugi na drogach wodnych państwowych i prywatnych są obowiązane bezpłatnie dostarczać na żądanie władz pocztowych w obrębie budowli portowych i na przedmiotach, służących do przewozu osób drogą wodną — lokali oświetlonych i ogrzanych wraz z przynależnościami (vestibule, strychy, komory, piwnice, ustępy i t. p.) na umieszczenie urządzeń pocztowych, telegraficznych i telefonicznych.

O ilości, rozmiarach i przeznaczeniu lokali decydują władze pocztowe.

Władzom pocztowym przysługuje prawo bezpłatnego przewozu przesyłek pocztowych przez własne organa wszystkimi środkami służącymi do żeglugi wodnej.

Organom pocztowym przysługuje prawo wolnego dostępu i korzystania ze wszystkich urządzeń portowych, celem przenoszenia przesyłek pocztowych.

Art. 22. Wszelkie przedsiębiorstwa przewozowe tak zaprzęgowe, jak samochodowe (auta, autobusy i t. p.) są obowiązane na żądanie władz i organów pocztowych i telegraficznych przewozić dobra i organa pocztowe i telegraficzne, co przy udzieleniu koncesji ma być zastrzeżone. Ruch pocztowy samolotami określony zostanie osobnymi przepisami.

Art. 23. Nikomu nie wolno używać godeł (emblematów) i sygnałów poczty, telegrafu i telefonu bez osobnego zezwolenia władzy pocztowej.

Władzom pocztowym przysługuje prawo umieszczania w razie potrzeby godeł i skrzynek pocztowych na wszystkich budynkach.

Art. 24. Wszelkie należności prawne poczty, telegrafu i telefonu z tytułu nie zapłaconego lub nie dopłaconego porta i innych opłat pocztowych, telegraficznych i telefonicznych — ściągane będą przymusowo w drodze administracyjnej, jak należności skarbowe.

Art. 25. Przy koncesjonowaniu przez władze administracyjne przedsiębiorstw o prądzie silnym lub o popędzie elektrycznym mają władze po-

czto-telegraficzne opinować o właściwości urządzeń (np. instalacji) elektrycznych i o zmianach tych urządzeń.

Art. 26. Odpowiedzialność instytucji poczty, telegrafu i telefonu za powierzone jej przesyłki i telegramy oraz za sprawność terminową będzie określona ordynacją pocztową i telegraficzną, którą ogłosi Minister Poczty i Telegrafów.

Art. 27. Istniejące przed wydaniem obecnej ustawy instalacje prywatne telefoniczne muszą być uprawnione stosownie do art. 5.

Art. 28. Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem ogłoszenia, równocześnie traci moc dekret o tymczasowych przepisach pocztowych z dnia 7 lutego 1919 roku (Dziennik Praw Państwa № 17).

Art. 29. Wszelkie postanowienia sprzeczne z tą ustawą tracą moc obowiązującą.

Art. 30. Wykonanie niniejszej ustawy powierza się Ministrowi Poczty i Telegrafów.

Marszałek:

Trampczyński

Prezydent Ministrów:

w z. S. Wojciechowski

Minister Poczty i Telegrafów:

Hubert Ignacy Linde

(Dz. Praw № 44 z d. 6 czerwca 1919 r., pozycja 310).

U S T A W A

z dnia 30 maja 1919 r.

w przedmiocie udzielania gwarancji Skarbu Państwa do sumy mk. 50.000.000 za ulgowe pożyczki dla drobnych przemysłowców, rzemieślników oraz ich organizacji wytwórczych.

Art. 1. Sejm upoważnia Rząd do przyjęcia gwarancji Skarbu Państwa do sumy mk. 50.000.000 (pięćdziesięciu milionów) za pożyczki ulgowe dla drobnych przemysłowców, rzemieślników, ich organizacji wytwórczych, oraz przemysłu ludowo-domowego, udzielane na podstawach następujących:

1. Kredyty ulgowe będą przyznawane przez utworzone przy Ministerstwie Przemysłu i Handlu i lokalnych organach tegoż Ministerstwa specjalne komisje, przy szczególnem uwzględnieniu zrzeszeń przemysłowo-wytwórczych: rzemieślniczych, robotniczych i włościańskich.
2. Kredyt będzie przyznawany po uprzednim zbadaniu warunków technicznych, finansowych i gospodarczych danego przedsiębiorstwa.

3. Po zbadaniu warunków (punkt 2) decyzje o przyznaniu kredytu powezmą:

- a) Komisja Główna z siedzibą w Warszawie, składająca się z przedstawiciela Ministerstwa Przemysłu i Handlu, jako przewodniczącego, przedstawiciela Ministerstwa Skarbu, Ministerstwa Pracy i Opieki Społecznej, oraz pięciu przedstawicieli sfer rzemieślniczych, a na wypadek ich nieobecności—z tyluż zastępców i dwóch przedstawicieli instytucji kredytowych, które będą kredytu tego udzielały.
 - b) Komisje miejscowe przy urządach przemysłowych lub instytucjach w tym celu przez Ministerstwo Przemysłu i Handlu wyznaczonych, składające się z delegata Ministerstwa Przemysłu i Handlu, jako przewodniczącego, przedstawiciela Ministerstwa Skarbu, pięciu przedstawicieli miejscowych organizacji rzemieślniczych i współdzielczo-wytwórczych, a na wypadek ich nieobecności—z tyluż zastępców i dwu przedstawicieli miejscowych instytucji kredytowych.
4. Wszelkie podania o pożyczkę mają być wnoszone do komisji miejscowej. Komisje miejscowe mają prawo przyznawania kredytu do wysokości marek 5.000, zaś dla kooperatyw wytwórczych do wysokości 10.000 marek. Zgłoszenia o kredyt wyższy ponad sumę 5.000 marek przesyłają komisje miejscowe, wraz ze swoją opinią, do komisji Głównej w Warszawie.

Komisja Główna może być też równocześnie komisją miejscową w Warszawie.

Przewodniczący zarówno w Komisji Głównej, jako też i w miejscowych, ma prawo sprzeciwu na decyzję komisji; w takim razie decyzja będzie wstrzymana aż do rozstrzygnięcia sprzeciwu przez Ministra Przemysłu i Handlu w porozumieniu z Ministrem Skarbu i Ministrem Pracy i Opieki Społecznej.

5. Kredyt ulgowy będzie udzielany przez instytucje kredytowe, których listy zatwierdza Minister Przemysłu i Handlu i Minister Skarbu. Powołane instytucje kredytowe będą miały prawo udzielania tegoż specjalnego kredytu ulgowego ponad normę, przewidzianą w ich ustawach, w stosunku ich zobowiązań do ich kapitałów własnych.
6. Oprócz sposobów zabezpieczenia kredytu, przewidzianych w dotychczasowem prawie obowiązującym i w ustawach instytucji kredytowych, ulgowy kredyt może być również udzielany pod zastaw towarów, maszyn i narzędzi wytwórczych, pozostających w posiadaniu i użytkowaniu korzystającego z kredytu, pod jego opieką i odpowiedzialnością, bez obowiązku sporządzania aktu urzędowego. Wierzyciel nabywa, mimo odmiennych postanowień ustaw ogólnych, prawo zastawu (przywilej) na danych przedmiotach. Za wyzbycie się maszyn, narzędzi i urządzeń, pozostających pod zastawem, jak również za brak określonej ilości zastawionych przedmiotów, pożyczający podlega odpowiedzialności karnej.
7. Polska Krajowa Kasa Pożyczkowa dyskontuje instytucjom kredytowym zobowiązania, powstałe z tytułu udzielonego kredytu ulgowego, ponad normę kredytu zwykłego, udzielanego im przez tę Kasę.
8. Wysokość pobieranych przez instytucje kredytowe odsetek od dłużników oznaczy, w porozumieniu z temi instytucjami, Minister

Przemysłu i Handlu. Odsetki te nie mogą być wyższe niż odsetki przy kredycie 75.000.000 mk.

9. Skarb Państwa przyjmuje wobec instytucji kredytowych, udzielających na mocy niniejszej ustawy kredytu ulgowego, gwarancję do wysokości całego kapitału, procentów i kosztów. Gwarancja ta może być jednak zrealizowana dopiero po wyczerpaniu wszelkich środków prawnych przez instytucje kredytowe w celu ściągnięcia należności od dłużników, poręczycieli i żyrantów włącznie z przeprowadzeniem egzekucji sądowej; o ile w poszczególnym wypadku niewypłacalności dłużnika Minister Przemysłu i Handlu nie zwolni instytucji kredytowej od przedsięwzięcia niektórych środków prawnych, lub też nie spowoduje wcześniejszego zrealizowania gwarancji. Zobowiązania, zapłacone na podstawie gwarancji przez Skarb Państwa, będą sędowane na rzecz tegoż Skarbu.

Art. 2. Podania i załączniki do nich w sprawie kredytu, udzielane na zasadzie niniejszej ustawy, są wolne od wszelkich opłat skarbowych i stemplowych.

Art. 3. Wykonanie tej ustawy poleca się Ministrowi Przemysłu i Handlu, który w porozumieniu z Ministrem Skarbu ma wydać do niej przepisy wykonawcze.

Ustawa wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Marszałek:

Trąmpczyński

Prezydent Ministrów:

w z. *S. Wojciechowski*

Minister Przemysłu i Handlu:

Hęcia

Minister Skarbu:

Karpiński

Minister Pracy i Opieki Społecznej:

J. Iwanowski

(Dz. Praw № 44 z d. 6 czerwca 1919 r., pozycja 314).

U S T A W A

z dnia 3 czerwca 1919 roku

o komisji kodyfikacyjnej.

Art. 1. Niniejszem zostaje utworzona komisja kodyfikacyjna.

Art. 2. Do zakresu działania tej komisji należy:

- a) przygotowanie projektów jednolitego ustawodawstwa dla wszystkich ziem w skład Państwa wchodzących, a to w dziedzinie prawa cywilnego i karnego;

- b) przygotowanie innych projektów ustawodawczych, które komisja kodyfikacyjna wypracuje bądź na skutek uchwały Sejmu, bądź też w porozumieniu z Ministerstwem Sprawiedliwości.

Art. 3. Projekty ustaw, opracowane przez komisję kodyfikacyjną, wnosi do Sejmu Minister Sprawiedliwości. Za jego pośrednictwem przedstawia komisja Sejmowi przynajmniej co pół roku sprawozdanie ze swych czynności.

Minister Sprawiedliwości wyjednywa odrębny budżet dla komisji i dba wogóle o zaopatrzenie materialnych jej potrzeb i o ułatwienie prac komisji w porozumieniu z jej prezydentem.

Komisja kodyfikacyjna ma prawo w zakresie swego działania żądać od władz i urzędów potrzebnych wyjaśnień.

Art. 4. Na czele komisji kodyfikacyjnej stoi prezydent i trzech wiceprezydentów.

Pozatem komisja składa się z 40 członków. Na wniosek prezydenta mogą być atoli mianowani dalsi członkowie ponad tę liczbę.

Minister Sprawiedliwości jest w komisji kodyfikacyjnej zastąpiony przez swego delegata.

Ponadto może on osobiście lub przez delegatów brać udział w obradach komisji i jej poszczególnych oddziałów.

Art. 5. Prezydenta i wiceprezydenta komisji mianuje Naczelnik Państwa na wniosek, postawiony przez Ministra Sprawiedliwości w porozumieniu z Marszałkiem Sejmu.

W ten sam sposób mianuje Naczelnik Państwa 40 członków komisji w pierwszym składzie, natomiast dalszych członków mianuje Naczelnik Państwa na wniosek, postawiony przez prezydium komisji.

Art. 6. Komisja kodyfikacyjna opracuje swój regulamin, który określi wewnętrzną organizację komisji, sposób jej obrad i prac oraz inne urządzenia.

Art. 7. Ustawa ta poczyną obowiązywać z chwilą jej ogłoszenia.

Art. 8. Wykonanie tej ustawy porucza się Ministrowi Sprawiedliwości.

Marszałek:

Trąmpczyński

Prezydent Ministrów:

w z. *S. Wojciechowski*

Minister Sprawiedliwości:

Supiński

(Dz. Praw № 44 z d. 6 czerwca 1919 r., pozycja 315).

U S T A W A

z dnia 5 czerwca 1919 r.

o przedłużeniu umownych czasokresów do przedsięwzięcia robót, celem wydobywania minerałów, zawierających żywice ziemne.

Art. 1. Jeżeli w umowie o odstąpieniu prawa wydobywania minerałów, zawierających żywice ziemne (par. 1-y ust. z 11 maja 1884 dz. p. p. byłej Austrii № 71) zawartej przed dniem 1-ym sierpnia 1914 r. postanowiono, że można się domagać rozwiązania umowy w razie, gdy roboty

wiertnicze lub eksploatacyjne nie będą w należyтым czasie rozpoczęte lub nie będą należycie kontynuowane, to nie można żądać rozwiązania umowy, o ile zwłoka przypada na czas między dniem 1-ym sierpnia 1914 a dniem 31 grudnia 1919 r.

Art. 2. W sądzie powiatowym, w którego okręgu leży teren objęty umową, można atoli domagać się wydania uchwały, iż uprawniony do wydobywania jest obowiązany roboty wiertnicze lub eksploatacyjne rozpocząć lub kontynuować już przed dniem 31 grudnia 1919 r.; termin ścisły oznacza sąd.

Przed rozstrzygnięciem winien sąd przesłuchać uprawnionego do wydobywania, przeprowadzić odpowiednie dochodzenie i zasięgnąć opinii okręgowego urzędu górniczego.

Wniosek należy uwzględnić, jeżeli wyniki postępowania uprawdopodobnią, że uprawniony do wydobywania może przedsięwziąć roboty wiertnicze lub eksploatacyjne, do których jest obowiązany wedle umowy. Jeżeli wniosek zostanie uwzględniony, winien sąd wyznaczyć uprawnionemu do wydobywania stosowny czasokres do przedsięwzięcia robót wiertniczych lub robót eksploatacyjnych, a to z tym skutkiem, że po bezskutecznym upływie tego czasokresu można żądać rozwiązania umowy.

Przeciw uchwale o wniosku powyższym dopuszczalny jest rekurs. Przeciw rozstrzygnięciu sądu drugiej instancji niema dalszego środka prawnego.

O kosztach postępowania należy rozstrzygać wedle postanowień procedury cywilnej.

Art. 3. Minister Przemysłu i Handlu ma prawo, jeżeli tego wymaga interes publiczny, wedle uznania nakazać podjęcie lub kontynuowanie robót wiertniczych lub eksploatacyjnych.

Jeżeli uprawniony do wydobywania nie zastosuje się w wyznaczonym mu okresie do takiego nakazu, można żądać rozwiązania umowy.

Art. 4. Pominąwszy wypadki, wymienione w art. 2 i 3, czasokresy wyznaczone w umowie, zawartej przed dniem 1-ym sierpnia 1914 r. dla robót wiertniczych i eksploatacyjnych, przedłuża się w ten sposób, iż uprawniony do wydobywania, począwszy od dnia 1-go stycznia 1920 r., korzysta z tej części umownego czasokresu, jaka jeszcze nie upłynęła w dniu 1-ym sierpnia 1914 r., a jeżeli czasokres w tym dniu jeszcze się nie rozpoczął, z całego czasokresu.

Art. 5. Poprzedzające postanowienia nie zmieniają czasu trwania umów oznaczonych w art. 1-ym.

Art. 6. Ustawa ta obowiązuje od dnia 1-go stycznia 1919 r. na obszarze b. zaboru austriackiego, nie ma atoli zastosowania do umów, które przed dniem ogłoszenia tej ustawy zostały już prawomocnie rozwiązane.

Wykonanie ustawy poleca się Ministerstwu Sprawiedliwości oraz Przemysłu i Handlu.

Marszałek:

Trąmpczyński

Prezydent Ministrów:

w z. *S. Wojciechowski*

Minister Sprawiedliwości:

Supiński

Minister Przemysłu i Handlu:

w z. *Henryk Strasburger*

(Dz. Praw № 45 z d. 11 czerwca 1919 r., pozycja 317).

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

o zawieszeniu działalności sądów przysięgłych w okręgach sądów okręgowych w Rzeszowie i Tarnowie.

Na podstawie § 1 obowiązującej w b. zaborze austriackim ustawy z dnia 23-go maja 1873 r. dz. u. p. № 120 Rada Ministrów — po wysłuchaniu zdania Sądu Najwyższego — zawiesza działalność sądów przysięgłych odnośnie do wszystkich czynów karygodnych, podlegających ich orzecznictwu, w okręgach sądów okręgowych w Rzeszowie i Tarnowie na czas do końca roku 1919.

Warszawa, dn. 13 czerwca 1919 r.

Prezydent Ministrów:

w z. *S. Wojciechowski*

Minister Sprawiedliwości:

Supiński

(Dz. Praw № 48 z d. 18 czerwca 1919 r., pozycja 323).

U S T A W A

z dnia 17 czerwca 1919 roku

o spisie oficerów.

Art. 1. Wszyscy obywatele Państwa Polskiego, narodowości polskiej, posiadający stopnie oficerskie, bez względu na to, w jakiej armii obcej lub polskiej formacji wojskowej stopnie te uzyskali, podlegają na zarządzenie Ministerstwa Spraw Wojskowych obowiązkowi zgłoszenia się.

Art. 2. Spis obejmuje oficerów zawodowych, rezerwowych, względnie zapasowych, postawionych w stan spoczynku lub w stan rozporządzalności; objąć on może także i tych, którzy poprzednio nie zostali do wojska polskiego przyjęci dla braku ogólnego cenzusu wykształcenia.

Art. 3. Zarządzenie zgłoszenia się może się rozciągać na wszystkich oficerów wymienionych w art. 1 i 2, którzy nie przekroczyli 60 lat życia w tym roku kalendarzowym, w którym spis zarządzono.

Art. 4. Oficerowie, zapisani zgodnie z art. 1, 2 i 3 niniejszej ustawy, mogą być w miarę potrzeby uzupełnienia korpusu oficerskiego powołani do czynnej służby na czas wojny rozkazem Ministra Spraw Wojskowych, który określi ilość roczników, powołać się mających, i kolejność ich powoływania. Przepisy ogólne w wojsku polskim obowiązujące unormują dalszy przebieg służby oficerów, do czynnej służby powołanych.

Art. 5. Winni niezgłoszenia się do spisu lub nieusłuchania rozkazu Ministra Spraw Wojskowych objęcia stanowiska służbowego bez dostatecz-

nego uzasadnienia karani będą przez powszechne sądy karne więzieniem do lat 2-ch, zaś na obszarze, na którym obowiązuje kodeks karny austriacki, aresztem ścisłym do lat 2-ch.

Zasądzenie powoduje utratę wszelkich praw i przywilejów, płynących z poprzednio uzyskanego stopnia oficerskiego.

Art. 6. Wykonanie niniejszej ustawy porucza się Ministrowi Spraw Wojskowych.

Art. 7. Ustawa wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Marszałek:

Trąpczyński

Prezydent Ministrów:

w z. *S. Wojciechowski*

Minister Spraw Wojskowych:

J. Leśniewski

(Dz. Praw № 50 z d. 25 czerwca 1919 r., pozycja 325).

U S T A W A

z dnia 18 czerwca 1919 r.

w przedmiocie dzierżawy łąk i sprzedaży pasz.

Art. 1. Dzierżawa łąk i gruntów, obsianych koniczyną lub trawą, oraz sprzedaż koniczyny i wszelkiego rodzaju traw są dozwolone tylko na rzecz posiadaczy bydła i koni oraz wojskowości, zarządów gminnych, instytucji społecznych i przedsiębiorstw przemysłowych, posiadających siły pociągowe, bydło opasowe i mleczne dla ich rzeczywistej potrzeby.

Odsprzedaż traw i koniczyn na pniu z gruntów, wydzierżawionych od ich właścicieli lub posiadaczy, jest wzbroniona i podlega karze (art. 3).

Sprzedaż wyżej wymienionych pasz na targach nie ulega żadnemu ograniczeniu z wyjątkiem przepisów ustawy o lichwie.

Art. 2. W razie braku dobrowolnej ugody między stronami z powodu wygórowanej ceny dzierżawnej lub sprzedażnej, ustanowi ją na żądanie od dzierżawiającego lub kupującego po wysłuchaniu interesowanych odnośne starostwo względnie urząd powiatowy.

Art. 3. Umowy już zawarte i zawrzeć się mające przeciwne tym przepisom są nieważne, a zawierane po wejściu w życie tej ustawy stanowią przekroczenie, karane w drodze sądowej grzywną do 5000 marek lub 7500 koron, ewentualnie aresztem do 6 miesięcy.

Art. 4. Ustawa ta będzie mieć zastosowanie w tych częściach państwa, które oznaczy Minister Rolnictwa.

Art. 5. Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

Art. 6. Wykonanie tej ustawy powierza się Ministrowi Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministrem Rolnictwa i Dóbr Państwowych.

Marszałek:

Trąpczyński

W z. Prezydenta Ministrów
Minister Spraw Wewnętrznych:
S. Wojciechowski

Minister Rolnictwa i Dóbr Państwowych:
Janicki

(Dz. Praw № 50 z d. 25 czerwca 1919 r., pozycja 326).

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

w przedmiocie przedłużenia terminów wekslowych w okręgu sądu apelacyjnego Lubelskiego.

Na zasadzie dekretu z d. 23 grudnia 1918 r. (Dz. Praw № 21 z d. 28 grudnia 1918 r., poz. 71) Rada Ministrów postanawia co następuje:

Terminy do zapozwania indosantów tudzież do urzeczywistnienia prawa regresu, przedłużone względem weksli, wystawionych przed dniem 1-y listopada 1915 r., w myśl art. 1 dekretu z d. 23 grudnia 1918 r. do dnia 1 ipca 1919 r., przedłuża się do dnia 31 grudnia 1919 r. włącznie.

Warszawa, dnia 16 czerwca 1919 r.

Prezydent Ministrów:

w z. *S. Wojciechowski*

Minister Sprawiedliwości:

Supiński

(Dz. Praw № 50 z d. 25 czerwca 1919 r., pozycja 327).

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

w przedmiocie przedłużenia terminów wekslowych w okręgu sądu apelacyjnego Warszawskiego.

Na zasadzie dekretu z d. 24 grudnia 1918 r. (Dz. Praw № 21 z d. 28 grudnia 1918 r., poz. 72) Rada Ministrów postanawia co następuje:

W okręgu sądu apelacyjnego Warszawskiego terminy do wykonania wszelkich czynności, zmierzających do zachowania praw wekslowych, nie wyłączając zapozwania dłużników wekslowych przed upływem 5-cio letniego terminu, wskazanego w art. 189 kod. handl., które nie upłynęły dnia 31

lipca 1914 r. i zostały przedłużone dekretem z d. 24 grudnia 1918 r. do dnia 1 lipca 1919 r., przedłużone zostają nadal do dnia 31 grudnia 1919 r. włącznie.

Warszawa, dnia 16 czerwca 1919 r.

Prezydent Ministrów:

w z. *S. Wojciechowski*

Minister Sprawiedliwości:

Supiński

(Dz. Praw № 50 z d. 25 czerwca 1919 r., pozycja 328).

U S T A W A

z dnia 26 czerwca 1919 r.

**o moratorium w sprawie prawno-prywatnych pretensji pieniężnych
w b. zaborze austriackim.**

Rozciągłość moratorium.

Art. 1.

1. Dłużnikom, którzy mają swe miejsce zamieszkania (siedzibę) lub stałego swego przedsiębiorstwa w okręgu krakowskiego lub lwowskiego sądu apelacyjnego, udziela się moratorium wedle następujących postanowień. Jeżeli tacy dłużnicy po dniu 31 lipca 1914 r. po za tym obszarem miejsce swego zamieszkania (siedzibę) lub miejsce swego przedsiębiorstwa obrali albo tamże przenieśli, okoliczność ta na zastosowanie niniejszych postanowień nie ma wpływu, o ile będzie szło o roszczenia, które zaistniały przed tem przeniesieniem lub obraniem miejsca zamieszkania (siedziby, miejsca przedsiębiorstwa).

2. Płatność prywatno-prawnych roszczeń pieniężnych łącznie z roszczeniami z weksli i czeków, powstałych przed 1 sierpnia 1914, a zapadłych lub zapadających przed 1 stycznia 1920, odracza się do dnia 31 grudnia 1919 włącznie.

3. Dla wystawionych przed 1 października 1915 przekazowych weksli lub czeków, w których przekazany i takichże weksli własnych, w których wystawca na obszarze w ustępie 1-ym oznaczonym mają swe miejsce zamieszkania (siedzibę), przesuwa się dzień płatności na dzień 1 stycznia 1920, jeżeli weksel lub czek zapadł lub zapada w czasie między dn. 1 sierpnia 1914 a dniem 31 grudnia 1919 r. Odpowiednio do przesunięcia dnia płatności przesuwa się także termin do założenia protestu.

4. Przy wekslach i czekach, które zostały lub zostaną wystawione po dniu 30 września 1915, niema ustawowego moratorium, wszelako bez ujemy dla postanowień art. 8.

5. W stosowaniu tej ustawy uważa się przy wekslach przekazowych i czekach miejsce podane przy nazwisku lub firmie przekazanego za miejsce zamieszkania przekazanego, przy wekslach własnych miejsce ich wystawienia za miejsce zamieszkania wystawcy.

Pretensje wyjęte z pod moratorium.

Art. 2.

Z pod moratorium oznaczonego w art. 1 są wyjęte:

1. pretensje z umów o usługi i umów o dzieło (§§ 1151 do 1171 u. c.);
2. pretensje z umów o najem lub dzierżawę;
3. pretensje za sprzedane rzeczy lub dostarczone towary na podstawie umów zawartych przed 1 sierpnia 1914, jeżeli oddanie lub dostawa nastąpiły dopiero po dniu 31 lipca 1914 lub dopiero po tym dniu następują, chyba że miały być przedsięwzięte przed dniem 1 sierpnia 1914;
4. pretensje związkowych kas chorych (§ 60 ustawy z dnia 30 marca 1888, Dz. p. p. № 33) i zakładów zastępczych (§ 65 ustawy z dn. 16 grudnia 1906 Dz. p. p. № 1 z r. 1907 i rozp. ces. z dn. 25 czerwca 1914, Dz. p. p. № 138) o uiszczenie opłat za ubezpieczenie na wypadek choroby i ubezpieczenie pensyjne;
5. roszczenia o zapłatę odsetek i anuitetów:
 - a) na podstawie pretensji, które służą przedewszystkiem na pokrycie listów zastawnych i ufundowanych bankowych zapisów dłużnych;
 - b) na podstawie pretensji kas oszczędności do gmin lub innych publicznych korporacji;
 - c) przeciw dłużnikowi zastawnemu na podstawie innych hipotecznie zabezpieczonych pretensji;
6. pretensje rentowe i roszczenia o danie utrzymania;
7. pretensje przysługujące bezpośrednio lub na podstawie przekazu stowarzyszeniu Czerwonego Krzyża tudzież funduszowi dla dawania wsparć członkom rodziny osób powołanych z powodu mobilizacji lub udzielania wszelkiej innej pomocy z powodu wojny;
8. pretensje o zapłatę odsetek i o zwrot kapitału z zobowiązań przez państwo poręczonych.

Roszczenia z umów ubezpieczeniowych.

Art. 3.

1. Z pod ustawowego moratorium są dalej wyjęte:

- I. wszystkie roszczenia z umów ubezpieczeniowych przeciw zakładom ubezpieczeń;
- II. premje ubezpieczeniowe, a mianowicie:
 - a) pełna kwota premji zapadłych przed 1-ym stycznia 1919 r. z wyjątkiem odroczonej dotychczas części premji od ubezpieczeń na życie za rok 1918 w wysokości 25%, które płatne będą 1-go października 1919 r.;
 - b) pełna kwota premji, zapadających w r. 1919, z wyjątkiem odroczonej dotychczas w okręgu sądu apelacyjnego lwowskiego części premji (50%, a przy ubezpieczeniach życiowych 75%, względnie nadwyżki ponad 200 koron tychże

premji), które płatne będą 1-go października 1919 r., o ile według umowy przed tym terminem zapadają. O ile zaś zapadają w tym terminie lub później, płatne będą w terminach umownych w całości.

2. Dla wspomnianych w ustępie 1-ym II. premji lub części premji z pod moratorium wyjętych nie obowiązują umowne skrócone terminy do wniesienia skargi.

3. Zakład ubezpieczeń może skorzystać z rygorów prawnych, zastrzeżonych w umowie ubezpieczenia na wypadek zwłoki w zapłacie premji, tylko co do premji niepodlegających odroczeniu, zaś co do części premji odroczonych w myśl ustępu 1-go II a i b rygory te stosowane być nie mogą, choćby zapłata odroczonych części premji nie nastąpiła w dniu 1 października 1919 r. Ubezpieczający, który uiścił zapłatę częściową, ma obowiązek uiszczania resztujących części premji.

4. Zakład ubezpieczeń jest obowiązany w ciągu 6-ciu miesięcy po dniu zapadłości za dodatkową zapłatą wyjętych z pod moratorium zaległości z odsetkami zwłoki do odnowienia bez poprzedniego badania lekarskiego tych umów o ubezpieczenia życiowe, które wskutek niezapłacenia we właściwym czasie premji, wyjętych z pod moratorium (ustęp 1-y II b), wygasają bez odkupu lub zmieniają się na wolne od premji ubezpieczenia ze zmniejszoną sumą ubezpieczenia. Powyższe przepisy mają zastosowanie także do premji w czasie niezapłaconych w r. 1918—1919 płatnych, a według rozp. z dn. 20 grudnia 1917 Dz. p. p. № 495, 24 czerwca 1918, Dz. p. p. № 225 lub z 24 grudnia 1918, Dz. p. p. K. L. № 15, z pod moratorium wyjętych, jeśli ubezpieczający:

a) ma swe miejsce zamieszkania w okręgu lwowskiego sądu apelacyjnego lub

b) należy do osób wymienionych w art. 7 a.

Termin 6 miesięczny dla osób pod a) rozpoczyna się od dnia ogłoszenia, że ustał istniejący obecnie na tym obszarze stan wojenny, dla osób pod b) od dnia, w którym ustał powód wymieniany w § 3-cim, ustęp 2-gi, rozp. ces. z d. 29 lipca 1914, Dz. p. p. № 173.

5. Sędziowskiemu moratorium (art. 15) żądać można przeciw zakładowi ubezpieczeń przed lub po zajściu wypadku przewidzianego w umowie ubezpieczenia, a to nawet gdyby nie zachodziły warunki wymienione w art. 16 ustęp 1-y, jeżeli ubezpieczający nie mógł uiścić premji we właściwym czasie wskutek utrudnienia ruchu wywołanego wydarzeniami wojennymi. Gdyby jednak wypadek przewidziany w umowie ubezpieczenia już zaszedł, nie należy wnioskowi o moratorium sędziowskie uczynić zadość, jeżeli opóźnienie wniosku nastąpiło z winy ubezpieczającego.

Pretensje z rachunku bieżącego kwitów kasowych i książeczek wkładowych.

Art. 4.

1. Pretensje z rachunku bieżącego i z wkładek za kwitami kasowymi podlegają moratorium z tem ograniczeniem, iż w przeciągu jednego miesiąca kalendarzowego można żądać od banków krajowych i akcyjnych wypłaty do wysokości 10% pretensji, jaka istniała w dniu 1 sierpnia 1914, co najmniej jednakowoż w kwocie 1600 K. a najwyżej w kwocie 12000 K., od innych zakładów kredytowych z wyjątkiem kas Rajffeisena (ustawa z dn.

1 lipca 1889, Dz. p. p. № 91) wypłaty do wysokości 8% takiej pretensji, najmniej jednakże w kwocie 800 K., a najwyżej w kwocie 2000 K., a od kas Rajffeisena do wysokości 100 K.

2. Bez ograniczenia do pewnej oznaczonej kwoty można żądać zwrotu o tyle, o ile to jest potrzebne według przedłożonego dowodu do wypełnienia zobowiązań wierzyciela, co do których ustawowe moratorium zostało uchylone (art. 20—29).

3. Przeciwko żądaniu przekazania pretensji z rachunku bieżącego na istniejące lub nowo utworzyć się mające konta w tej samej instytucji kredytowej nie można zasłaniać się moratorium; wypłaty przekazanych kwot nie można jednak żądać w czasie trwania moratorium.

Art. 5.

1. Pretensje z wkładek, złożonych na książeczkę wkładową przed dniem 1 sierpnia 1914, podlegają moratorium z tem ograniczeniem, iż z tej samej wkładki można w ciągu jednego miesiąca kalendarzowego żądać wypłaty od banków krajowych i akcyjnych tudzież kas oszczędności do wysokości 800 K., od innych instytucji kredytowych z wyjątkiem kas Rajffeisena do wysokości 400 K., a od kas Rajffeisena do wysokości 100 K.

2. Z wkładek w bankach krajowych i akcyjnych tudzież w kasach oszczędności można w ciągu jednego kwartału kalendarzowego żądać nadto zwrotu dalszych 20 procent resztującej wkładki, o ile według przedłożonego dowodu jest to potrzebne do wypełnienia zobowiązań wierzyciela, co do których ustawowe moratorium zostało uchylone (art. 20 do 29).

Art. 6.

1. Jeżeli instytucja kredytowa zapłaciła z rachunku bieżącego albo na wkładkę za kwitem kasowym lub na książeczkę wkładową więcej, aniżeli można było każdorazowo żądać na podstawie poprzednich rozporządzeń moratoryjnych i niniejszej ustawy, to może nadwyżkę wliczyć przy nowem żądaniu wypłaty.

2. Jeżeli instytucja kredytowa od pretensji z rachunku bieżącego, od wkładek za kwitem kasowym lub na książeczkę wkładową zniżyła stopę procentową jednostronnie poniżej wymiaru z dnia 1 sierpnia 1914, natenczas wobec żądania o zwrot takiej pretensji nie może się zasłaniać ustawem moratorium, jeżeli wierzyciel postawi to żądanie przed upływem miesiąca po tym dniu, w którym znizienie stopy stało się skuteczne. Postanowienie to nie ma zastosowania, jeżeli znizienie stopy procentowej jest jedynie rachunkowem przeprowadzeniem umownego stosunku stopy procentowej do każdorazowej stopy bankowej.

Roszczenia zwrotne z zapłaty pretensji uprzywilejowanych.

Art. 7.

Roszczenia o zwrot podatków albo publicznych opłat, zapłaconych za osobę trzecią, podlegają moratorium według postanowień art. 1, posiadają jednak w postępowaniu egzekucyjnym prawo pierwszeństwa zaspokojonego roszczenia. Postanowienia § 54 o. k. i § 24 o. ugod. pozostają nietknięte.

Moratorium dla osób wojskowych.

Art. 7a.

1. Prywatno-prawne pretensje pieniężne przeciw osobom wojskowym (§ 1, ust. 2, rozp. ces. z d. 29 lipca 1914, Dz. p. p. Nr. 178), które wracają do stanu cywilnego, dalej przeciw jeńcom i zakładnikom (§ 1, ust. 3 tego rozp. ces.) podlegają moratorium aż do upływu trzech miesięcy po tym dniu, w którym dla osoby dłużnika ustał powód, wymieniony w § 3 ust. 2 przytoczonego rozporządzenia cesarskiego.

2. Postanowienie to nie ma zastosowania do pretensji, które powstały po rozpoczęciu stosunku oznaczonego w § 3, ustęp 2 przytoczonego rozporządzenia cesarskiego, ani do roszczeń o danie utrzymania, do premji ubezpieczeniowych (art. 3 ust. 1 II b.), tudzież bez ujmy dla postanowień art. 1 niniejszej ustawy do roszczeń z weksli i czeków.

3. Przepisy cesarskiego rozporządzenia z d. 29 lipca 1914, Dz. p. p. № 178, w brzmieniu rozp. z 4 stycznia 1917, Dz. p. p. № 11, stosują się także do osób wojskowych należących do armji polskiej lub armji z nią sprzymierzonych.

Wpływ siły wyższej na weksle i чеки.

Art. 8.

Jeżeli prezentowaniu lub protestowaniu weksli i czeków bez względu na miejsce zapłaty i dzień wystawienia stoi na zawadzie nieprzewidywana przeszkoda (siła wyższa), wywołana wydarzeniami wojennymi, to termin płatności i termin prezentowania do przyjęcia lub do zapłaty tudzież do założenia protestu odracza się o tyle, ile potrzeba, aby po ustaniu przeszkody przedsięwziąć czynność wekslowo-prawną, conajmniej jednak aż do upływu dziesięciu dni powszednich po ustaniu przeszkody. W proteście należy ustalić ile możliwości przeszkody i czas jej trwania. Protest może być zastąpiony oświadczeniami, przewidzianymi w art. 26, p. 2 i nast.

Bonifikacja odsetek i skonto kasowe.

Art. 9.

1. Za czas, na który wskutek moratorium (art. 1, 3, 4, 5, 7a i 8) odracza się płatność, należy uiścić ustawowe odsetki zwłoki lub należące się wedle umowy odsetki wyższe aż do dnia, w którym bez względu na moratorium zapłata miałaby być uiszczona. Umownych odsetek zwłoki nie można żądać, o ile są one wyższe od odsetek ustawowych.

2. Na wniosek dłużnika może sąd na podstawie swobodnego uznania zniżyć stopę procentową pretensji podlegających moratorium, jednakowoż nie niżej 5 od sta rocznie, jeżeli położenie gospodarcze dłużnika to usprawiedliwia, a wierzyciel nie poniesie przez to niestosunkowej szkody. Jeżeli wierzycielem jest instytucja, obowiązana do publicznego składania rachunków i przyjmująca wkładki oszczędnościowe (Bank krajowy, akcyjny, stowarzyszenie zarobkowe i gospodarcze i t. p.), to należy przestrzegać, aby przez obniżenie odsetek nie zachwiano zasad racjonalnej gospodarki.

3. Wniosek taki może dłużnik postawić w sądzie oznaczonym w art. 17, a w toku sporu w sądzie procesowym. Postanowienie poprzedniego ustępu

nie ma zastosowania, jeżeli odsetki przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy już zostały zapłacone lub skapitalizowane.

4. Przy obliczaniu kwoty, którą należy uiścić na pretensję moratoryjną po upływie moratorium, nie wolno w razie wątpliwości potrącać skonta kasowego.

Terminy przedstawienia i terminy skarg.

Art. 10.

1. Czasu trwania moratorium nie wlicza się przy obliczaniu terminu przedawnienia i ustawowych terminów do wnoszenia skarg.

2. Czasu od dnia 1 sierpnia 1914 do dnia 31 grudnia 1919 r. nie wlicza się do czasokresu, w ciągu którego przeciw wyłączoneму członkowi stowarzyszenia ma być podniesione roszczenie z tytułu jego odpowiedzialności (§§ 73 i 78 ust. stow.). Postanowienie to nie ma zastosowania do roszczeń z tytułu odpowiedzialności wyłączonych członków stowarzyszenia, które wygasły już w dniu 29 grudnia 1916 r.

3. Czasu od dnia 1 sierpnia 1914 r. do dnia 31 grudnia 1919 r. nie wlicza się również do ustawowych terminów do zaczepienia czynności prawnych.

Wypowiedzenie i umówione rygory prawne.

Art. 11.

1. Od pretensji pieniężnej, która zapadła lub zapadnie wskutek wypowiedzenia dokonanego między dniem 1 sierpnia 1914 a dniem 31 grudnia 1919 r., można żądać za czas, na który wskutek moratorium przesunięto zapłatę zapadłej kwoty, jedynie odsetek należących się według umowy aż do dnia, w którym bez względu na moratorium zapłata miałaby być uskuteczniiona.

2. Zgłoszone w latach 1915, 1916, 1917, 1918 i 1919 wypowiedzenie udziału w przedsiębiorstwie stowarzyszenia zarobkowego lub gospodarczego należy traktować w ten sposób, jak gdyby było dokonane w dniu 1 stycznia 1920 r.

3. W razie nieuiszczenia przez dłużnika we właściwym czasie odsetek, anuitetów lub rat wierzytelności pieniężnych prywatno-prawnych, powstałych przed dniem 1 sierpnia 1914, nie może wierzyciel uczynić użytku z przyznanego mu umową prawa wypowiedzenia względnie natychmiastowego żądania zwrotu kwot kapitałowych, ani też z innych umówionych na taki przypadek rygorów prawnych, z wyjątkiem żądania zapłaty odsetek w granicach zakreślonych w art. 9 wówczas, jeżeli dłużnik zalega tylko z odsetkami, anuitetami lub ratami, które zapadły lub mają zapaść przed 1 stycznia 1920.

Kompensata.

Art. 12.

Okoliczność, iż pretensja według postanowień niniejszej ustawy podlega moratorium, nie stoi na przeszkodzie jej kompensacie z inną pretensją.

Przepisy procesowe.

Art. 13.

1. Aż do upływu terminu moratoryjnego nie należy dalej prowadzić postępowania sądowego na skutek skarg, któremi żąda się zapłaty pretensji moratoryjnych, chyba że pozwany postawi wniosek na podjęcie przerwanego postępowania. Jeżeli jednak już przed dniem 1 sierpnia 1914 r. odbyła się pierwsza audjencja po myśli § 239 p. c. lub ustna rozprawa procesowa, to postępowanie sądowe ma się dalej prowadzić, a w wyroku termin świadczenia w ten sposób oznaczyć, aby on rozpoczynał się od ostatniego dnia moratorium. Jeżeli dzień ten w wyroku zapadłym przed wejściem w życie tej ustawy oznaczono kalendarzowo, to przesuwają się początek terminu świadczenia na ten dzień, w którym należy uiścić zapłatę według postanowień niniejszej ustawy.

2. Nowe skargi o zapłatę pretensji moratoryjnych należy odrzucać, chyba że wierzyciel przedłoży pisemne oświadczenie dłużnika, w którym tenże żąda się w całości lub części ustawowego moratorium. Jeżeli dłużnik żądał się ustawowego moratorium tylko częściowo, można w skardze żądać także zapłaty drugiej części pretensji. Termin do uiszczenia tej części pretensji należy oznaczyć w ten sposób, by on rozpoczynał się od ostatniego dnia moratorium.

Egzekucja.

Art. 14.

1. Podczas trwania moratorium nie należy czynności egzekucyjnych, nie wyłączając egzekucji dla zabezpieczenia na rzecz pretensji moratoryjnych, ani dozwalać ani już dozwolonych wykonywać. Toczącego się już postępowania egzekucyjnego nie należy dalej prowadzić z wyjątkiem przymusowego zarządu i przymusowej dzierżawy. Doręczone już uchwały przekazujące pozostają w mocy. Kwoty, uzyskane w drodze egzekucji, należy rozdzielić.

2. Czynności egzekucyjne, które przedsięwzięto zanim rozporządzenie cesarskie z dnia 13 sierpnia 1914 r., Dz. p. p. № 216, stało się wiadome w sądzie egzekucyjnym, pozostają skuteczne.

3. Zarządzenia tymczasowe na rzecz pretensji moratoryjnej mogą być dozwolone i wykonywane.

4. Po ustaniu moratorium przerwane postępowanie egzekucyjne będzie podjęte tylko na wniosek wierzyciela.

Sędziowskie moratorium.

Art. 15.

1. Osobom, wymienionym w art. 1 ustęp 1, może sąd, do którego się zwrócono, według następujących postanowień (art. 16 do 19) udzielić moratorium dla zobowiązań wszelkiego rodzaju i bez względu na czas ich powstania. Sąd może dalej równocześnie z sędziowskim moratorium lub na odrębny wniosek dłużnika pod warunkami, wymienionymi w art. 16, ustęp 1, orzec, iż rygory prawne, które z powodu niewypełnienia zobowiązania w należytych czasie zaszyły lub zajądą, z wyjątkiem obowiązku zapłaty odsetek

w granicach zakreślonych w art. 9, ustęp 1, nie będą stosowane albo, że mają być zniesione.

2. Sąd może również orzec, że skutki prawne niespełnienia się warunku pomija się lub znosi, jeżeli zajęcie warunku stało się niemożliwe wskutek wydarzeń wojennych. W razie potrzeby należy dla dopełnienia warunku naznaczyć nowy termin.

Art. 16.

1. Sąd procesowy może na wniosek pozwanego, jeżeli tegoż położenie gospodarcze to usprawiedliwia i jeżeli wierzyciel nie ponosi przez to nie-stosunkowej szkody, oznaczyć w wyroku co do pretensji wyjętych z pod ustawowego moratorium termin świadczenia dłuższy od ustawowego, tudzież opuścić rygory lub skutki prawne (art. 15).

2. Taki termin zapłaty może być udzielony dla całego świadczenia lub części, jednakowoż nie poza dzień 31 grudnia 1919 r. Sędziowskie moratorium, które udzielone zostało do dnia 30 czerwca 1919 r. włącznie, uważa się za przedłużone do dnia 30 września 1919 r. włącznie. Sąd może na wniosek po przesłuchaniu przeciwnej strony (§ 56 o. e.) zezwolić na dalsze przedłużenie najdalej do dnia 31 grudnia 1919 r. włącznie, lub ustawowe przedłużenie skrócić.

3. Pozwany ma uprawdopodobnić faktyczne twierdzenia, na których opiera swój wniosek.

4. Sąd może dozwolenie przedłużenia terminu zapłaty uczynić zawisłym od dania zabezpieczenia.

5. Rozstrzygnięcie w sprawie sędziowskiego moratorium (art. 15) może być zacepione. Rozstrzygnięcie takie zawarte w wyroku może być bez równoczesnego zacepienia rozstrzygnięcia, wydanego w sprawie głównej, zacepione tylko rekuresem. Przeciw rozstrzygnięciu sądu drugiej instancji w sprawie moratorium niema środka prawnego.

6. Jeżeli wierzyciel mimo to, że dłużnik postawił pozasądowo wiadczenie usprawiedliwione żądanie udzielenia moratorium, wniósł skargę, a dłużnik zaraz na pierwszej audjencji roszczenia skargi uznał, natenczas koszt procesu spada na wierzyciela, skoro sędzia zezwoli na żądane pozasądowo moratorium.

7. Postanowienia te nie mają zastosowania do roszczeń z weksli lub czeków.

Art. 17.

1. Dłużnik może w sądzie powiatowym, w którego okręgu wierzyciel ma swe zamieszkanie, uznając roszczenie wierzyciela, postawić wniosek na oznaczenie terminu zapłaty dla pretensji, wyjętych z pod ustawowego moratorium, lub żądać opuszczenia rygorów lub skutków prawnych (art. 15). Jeżeli wierzyciel mieszka poza obszarem oznaczonym w art. 1., może dłużnik ten wniosek postawić w sądzie powiatowym swego miejsca zamieszkania. Wniosek taki może dłużnik postawić także wówczas, gdy jego zobowiązanie jest stwierdzone przez nadający się do egzekucji akt notarialny. Jeśli przeciw dłużnikowi wydano nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym, to może on w ciągu terminu dla wniesienia sprzeciwu w sądzie, który wydał nakaz zapłaty, uznając roszczenie wierzyciela, postawić wniosek na ustanowienie terminu zapłaty.

2. Sąd przed rozstrzygnięciem wniosku ma przesłuchać wierzyciela (§ 56 o. e.) i następnie orzec uchwałę. W uchwale, którą dozwolono ter-

minu zapłaty, należy orzec o obowiązku dłużnika do zapłaty uznanej pretensji. Jeżeli przeciw dłużnikowi wydano nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym, wówczas ma sędzia, zmieniając termin podany w nakazie zapłaty, ustanowić uchwałą nowy termin zapłaty.

3. Koszta przesłuchania ma dłużnik zwrócić wierzycielowi, chyba że wierzyciel odrzucił postawione przez dłużnika pozasądowo i widocznie uzasadnione żądanie udzielenia moratorium.

4. Postanowienia art. 16 mają odpowiednie zastosowanie.

Art. 18.

1. Jeżeli drogą sędziowskiego moratorium zezwolono na płacenie w ratach czynszu najmu lub dzierżawy, to rygory prawne na wypadek niewypełnienia w czasie należytych będą stosowane jedynie w razie nieuiszczenia takich rat w czasie właściwym.

2. Jeżeli nie uiszcza się takiej raty w czasie należytych, wówczas może wynajmujący lub wypożyczający wypowiedzieć najemcy lub dzierżawcy ze skutecznością na najbliższy termin wypowiedzenia.

Art. 19.

1. Sąd egzekucyjny może na wniosek zobowiązanego pod warunkami, wymienionymi w art. 16, ust. 1, wstrzymać najdalej do dnia 31 grudnia 1919 r. egzekucję na rzecz pretensji wyjętej z pod ustawowego moratorium i zarządzić zniesienie już dokonanych aktów egzekucyjnych nawet bez zabezpieczenia przewidzianego w § 43 ust. 2 o. e.

2. Do zezwolenia na wstrzymanie mają odpowiednie zastosowanie postanowienia art. 16 ust. 3 do 5.

3. Egzekucja wstrzymana według poprzednich rozporządzeń moratoryjnych może być dalej wstrzymana na wniosek zobowiązanego pod temi samymi warunkami najdłużej do dnia 31 grudnia 1919, jeżeli termin wstrzymania nie upłynął już przed dniem 1 maja 1919.

4. Wierzyciel, popierający egzekucję, nie ma prawa do zwrotu kosztów urosłych z powodu wstrzymania egzekucji, gdy odrzucił wniesione pozasądowo przez dłużnika i widocznie uzasadnione żądanie udzielenia moratorium.

Uchylenie ustawowego moratorium orzeczeniem sędziowskim.

a) Postępowanie.

Art. 20.

1. Wierzyciel może w sądzie powiatowym, w którego okręgu dłużnik ma miejsce zamieszkania (siedzibę), lub stałe miejsce pobytu, postawić wniosek, by dla jego roszczenia uchylono ustawowe moratorium.

2. Na wniosek należy przesłuchać dłużnika (§ 56 o. e.). Wezwanie do jawienia lub wezwanie do złożenia pisemnego oświadczenia należy mu doręczyć według przepisów o doręczaniu skarg.

3. Przed rozstrzygnięciem przeprowadzi sędzia stosowne dochodzenia, zasięgnie ewentualnie opinii izby handlowej i przemysłowej, albo przesłucha świadków lub osoby, mogące udzielić wyjaśnień i poinformowane o gospodarczym położeniu dłużnika. Postępowanie ma być o ile możliwości przy-

śpieszone i powinno być ukończone w pierwszej instancji w ciągu jednego miesiąca.

4. Rekurs jest dopuszczalny w ciągu dni trzech tak przeciw uwzględnieniu jak przeciw odrzuceniu wniosku. Przeciw rostrzygnięciu sądu drugiej instancji niema środka prawnego.

5. O kosztach postępowania należy orzec według postanowień procedury cywilnej. Wierzyciel nie ma jednak prawa do zwrotu kosztów, chociażby przychyłono się do jego wniosku, winien natomiast zwrócić koszt postępowania dłużnikowi, jeśli przed postawieniem wniosku zaniedbał wezwać tego ostatniego do zapłaty, a dłużnik oświadczył zaraz przed sądem gotowość do zapłaty tej kwoty, dla której orzeczono uchylenie ustawowego moratorium, albo jeżeli dłużnik w odpowiedzi na pozasądowe wezwanie do zapłaty oświadczył bezzwłocznie na piśmie gotowość do zapłaty tej kwoty, zrzekając się ustawowego moratorium.

6. O uchwałach dotyczących się uchylenia ustawowego moratorium będzie sąd prowadził zapiski, założone według nazwisk dłużników, które mogą przeglądać osoby, mające w tem widoczny interes prawny.

b) Warunki i rozciągłość uchylenia ustawowego moratorium.

Art. 21.

1. Wniosek należy załatwić przychylnie uchwałą, jeżeli wyniki postępowania uprawdopodobniły, że gospodarcze położenie dłużnika nie usprawiedliwia, lub nie usprawiedliwia w pełnej rozciągłości ustawowego moratorium, a dłużnik nie uwiarogodni, że w razie uiszczenia zapłaty poniósłby niestosunkową szkodę.

2. W uchwale sądowej należy wypowiedzieć, dla jakiej kwoty wierzytelności i z którym dniem ustawowe moratorium się uchyła.

3. Dla pretensji ponad 50 K. można wobec dłużników, którzy mają swe miejsce zamieszkania (siedzibę stałą, siedzibę przedsiębiorstwa) w okręgu sądu apelacyjnego we Lwowie, uchylić ustawowe moratorium tylko dla dwóch kwot częściowych wysokości najwyżej po 10 procent tej sumy wierzytelności z odsetkami, jaka zalegała w dniu 1 lipca 1918 i o ile do tej wysokości nie została jeszcze uchwałą sądową z pod ustawowego moratorium wyjęta. Tych kwot częściowych nie wolno uczynić płatnymi przed 30 września i 31 grudnia 1919 r.

c) Sądowe dochodzenie pretensji nie podlegających już moratorium.

Art. 22.

1. Po prawomocności uchwały, uchylającej ustawowe moratorium, może wierzyciel, przedkładając tę uchwałę, dochodzić sądowo swej pretensji.

2. Skargą o zapłacenie kwoty, dla której uchylono ustawowe moratorium, można żądać także zapłaty pozostałej części pretensji. Zasądzenie na świadczenie, dla którego przysługuje dłużnikowi jeszcze w czasie zapadnięcia wyroku ustawowe moratorium, jest dopuszczalne; jednakże należy oznaczyć termin świadczenia, zgodnie z uchwałą o uchyleniu ustawowego moratorium, zaś dla kwot, których ta uchwała nie dotyczy, w ten sposób, że termin ten rozpoczyna się od ostatniego dnia ustawowego moratorium.

3. Na rzecz wykonalnego roszczenia, dla którego uchylono ustawowe moratorium, można prowadzić egzekucję.

d) Weksle i чеки.

Art. 23.

1. Postanowienia art. 20 i 21 mają odpowiednie zastosowanie do weksli. O treści prawomocnej uchwały, którą uchylono dla weksli ustawowe moratorium, winien wierzyciel zawiadomić zwrótnie zobowiązanych, o ile adres jest znany i komunikacja pocztowa istnieje.

2. Uchylenie ustawowego moratorium ma skutek tylko wobec dłużnika, przeciw któremu zostało orzeczone.

Art. 24.

1. Przez prawomocne uchylenie ustawowego moratorium weksel, który nie zapadł już przed 1 sierpnia 1914, staje się co do kwoty wyjętej z pod moratorium płatny za okazaniem. Okazanie nie jest dopuszczalne przed dniem w uchwale sądowej oznaczonym. Wraz z wekslem należy okazać uchwałę sądową.

2. Przeciw zwrótnie zobowiązanym z weksli oznaczonego w ust. 1 rodzaju można postawić wniosek na uchylenie ustawowego moratorium tylko o tyle, o ile ustawowe moratorium wobec akceptanta (wystawcy własnego weksla) prawomocnie uchylono.

3. W razie zapłaty częściowej należy zaznaczyć na wekslu kiedy, kto i w jakiej wysokości zapłatę uskutecznił. Płacącemu należy wydać pokwitowanie na odpisie weksla.

Art. 25.

1. Jeżeli zwrótnie zobowiązany uskuteczniła częściową zapłatę (art. 21 i 23) na weksel, który zapadł przed dniem 1 sierpnia 1914, to może on prócz zaznaczenia stosownie do art. 24, ust. 3, i pokwitowania zażądać uwierzytelnionego odpisu protestu. Wydanie uwierzytelnionego odpisu należy zanotować na proteście. Dla każdej częściowej zapłaty można wydać nie więcej niż jeden duplikat lub jeden uwierzytelniony odpis protestu. Podpis austro-węgierskiego Banku na odpisie protestu zastępuje uwierzytelnienie tegoż.

2. Jeżeli zwrótnie zobowiązany dochodzi zwrotu uiszczonej przez siebie częściowej zapłaty przeciw swoim poprzednikom lub akceptantowi, to należy przy wekslach, które zapadły przed dniem 1 sierpnia 1914, dołączyć pokwitowanie i uwierzytelniony odpis protestu, w wypadkach zaś uwolnienia od protestu pokwitowanie i uwierzytelniony odpis weksla.

Art. 26.

1. Przy wekslach, wystawionych przed dniem 1 października 1915, a które zapadły lub zapadną między dniem 1 sierpnia 1914 a 31 grudnia 1919, należy uiszczenie częściowej zapłaty (art. 21 i 23) stwierdzić protestem i to także wówczas, gdy od protestu zwolniono. Poprzedników należy zawiadomić stosownie do artykułów 45 do 47 u. w.

2. Przy wekslach, oznaczonych w ust. 1, można protest z powodu nieuiszczenia częściowej zapłaty zastąpić:

- a) oświadczeniem akceptanta (przekazanego), wystawcy własnego weksla lub domicyljata;
- b) oświadczeniem posiadacza weksla, jeżeli można na niego przekazać czek stosownie do § 1 ustawy z dnia 3 kwietnia 1906,

Dz. p. p. Nr. 84, z wyjątkiem wypadku, gdy nie można odszukać lokalu zarobkowego osoby, której się miało prezentować, albo w braku tegoż jej mieszkania.

3. Oświadczenie musi być umieszczone na wekslu lub na połączonej z nim karcie (allonge) i podpisane przez zeznającego je. Ma ono zawierać dzień prezentowania i uwagę, że zapłaty nie uiszczone—lub że osoby, której się miało prezentować nie zastano. Dla zachowania praw wekslowych należy nadto w terminie do założenia protestu uskutecznić uwierzytelnienie odpisu weksla, zaopatrzonego oświadczeniem. Uwierzytelnienie odpisu należy zaznaczyć na wekslu. Dla każdej zapłaty częściowej można uwierzytelniać nie więcej jak jeden odpis weksla. Podpis austro-węgierskiego Banku na odpisie weksla zastępuje uwierzytelnienie tegoż.

4. Jeżeli zwrótnie zobowiązany uiszcza częściowo zapłatę za weksel, oznaczony w ust. 1, wówczas może on prócz zaznaczenia według art. 24, ust. 3, i pokwitowania żądać wydania uchwały sądowej, którą uchylono ustawowe moratorium, tudzież protestu co do nieuiszczonej częściowej zapłaty, lub gdy protest zastąpiono jednym z oznaczonych w ust. 2 oświadczeń, odpisu weksla uwierzytelnionego według przepisu ust. 3.

5. Jeśli zwrótnie zobowiązany dochodzi przeciw poprzednikom lub akceptantowi zwrotu uiszczonej przezeń zapłaty częściowej, to należy przy wekslach, oznaczonych w ust. 1, przedłożyć prócz uchwały o uchyleniu ustawowego moratorium pokwitowanie i protest lub odpis weksla uwierzytelniony według przepisu ust. 3.

Art. 27.

Na podstawie weksli, dla których uchylono częściowe ustawowe moratorium, dopuszczalne są skargi tylko co do kwoty, która stała się płatna.

Art. 28.

Postanowienia art. 23 do 27 mają odpowiednie zastosowanie do czeków, które stały się płatne przed 1 sierpnia 1914.

e) Ogólne przepisy o postępowaniu.

Art. 29.

Do przepisanych w art. 20 do 28 postępowania mają zastosowanie postanowienia o postępowaniu w cywilnych sprawach spornych.

f) Wyjątki.

Art. 30.

Postanowienia art. 20 do 29 nie mają zastosowania do roszczeń przeciw publicznym korporacjom, przeciw bankom krajowym i akcyjnym, kasom oszczędności, stowarzyszeniom kredytowym i innym instytucjom kredytowym.

Prawo wzajemności.

Art. 31.

Jeżeli wierzyciele mający miejsce zamieszkania (siedzibę) w kraju mogą dochodzić swych roszczeń prywatno-prawnych w innych państwach tylko

w mniejszej mierze lub pod ograniczeniami dalej idącymi, niż to w niniejszej ustawie postanowiono, podlegają roszczenia wierzycieli, mających w tem państwie miejsce zamieszkania (siedzibę), równym ograniczeniom.

Postanowienia o należytościach prawnych.

Art. 32.

1. Jeżeli uiszczono należytość za protest już przy zakładaniu protestu z powodu niezapłacenia kwoty częściowej za weksel, protest z powodu nieuiszczenia dalszej zapłaty jest wolny od należytości według p. 116, lit. g. ustawy z dnia 13 grudnia 1862, Dz. p. p. Nr. 89. Postanowienia rozporządzenia ministerjalnego z dnia 11 stycznia 1917, Dz. p. p. Nr. 24, mają odpowiednio zastosowanie.

2. Oznaczone w art. 26 oświadczenie akceptanta (przekazanego), wystawcy własnego weksla, lub domicyljata albo posiadacza weksla nie podlega należytości.

Art. 33.

Ustawa ta wchodzi w życie w dniu 1 lipca 1919. Równocześnie traci moc obowiązującą rozporządzenie Polskiej Komisji Likwidacyjnej i Tymczasowego Komitetu Rządzącego z dnia 24 grudnia 1918, Dz. rozp. P. K. L. Nr. 15.

Rada Ministrów władna jest przedłużać moc obowiązującą niniejszej ustawy, jak również rozszerzać postanowienia art. 7-a na inne osoby, które z powodu wypadków wojennych zasługują na uwzględnienie i wydawać zarządzenia co do stopniowego uchylecia moratorium.

Art. 34.

Wykonanie niniejszej ustawy porucza się Ministrowi Sprawiedliwości.

Marszałek:

Trąpczyński

Prezydent Ministrów:

w z. *S. Wojciechowski*

Minister Sprawiedliwości:

Supiński

(Dz. Praw № 51 z d. 28 czerwca 1919 r., pozycja 332).

USTAWA

z dnia 28-go czerwca 1919 r.

o ochronie lokatorów.

Zakres zastosowania ustawy.

Art. 1.

Na obszarze b. zaboru rosyjskiego stosują się do najmu mieszkań, poszczególnych części mieszkań, lokali przemysłowych i handlowych, pracowni i sklepów przepisy poniżej wymienione.

Zakaz nieusprawiedliwionego podwyższania komornego.

Art. 2.

Wysokość komornego za mieszkania 1— i 2— pokojowe nie może przekraczać kwoty, pobieranej w czerwcu 1914 roku.

Art. 3.

1. Za podstawę do oznaczenia podwyżki komornego od mieszkań, składających się najmniej z 3-ch, a najwyżej 6-ciu pokoi, służyć ma komorne płacone w czerwcu 1914 roku.

2. Podwyżka nie może przekraczać:

a)	przy mieszkaniach 3 pokojowych	.	.	.	.	10%
b)	" " 4 " "	.	.	.	.	15%
c)	" " 5 " "	.	.	.	.	20%
d)	" " 6 " "	.	.	.	.	25%

podstawowego komornego.

Art. 4.

1. Za mieszkania, obejmujące od 7 pokoi wzwyż, wolno umówić podwyższenie komornego w stopniu po 5% za każdy pokój ponad 6 pokoi, jednak za całość mieszkania nie wyżej, niż o 50% czynszu, płaconego w czerwcu 1914 roku.

2. Przepisy te odnoszą się również do hoteli, pensjonatów i pokoi umeblowanych.

3. Przepisy te odnoszą się także do najmu lokali na szkoły, z tem jednak, że podwyżka komornego nie może wynosić więcej niż 25% komornego, płaconego w czerwcu 1914 roku.

Art. 5.

1. Przy obliczaniu liczby pokoi (art. 2, 3, 4) nie bierze się w rachubę alków, przedpokoi, korytarzy, łazienek, kuchni, spiżarni i pokoi dla służby.

2. Przy oznaczaniu czynszu obliczonego pierwotnie w rublach, 100 rubli = 216 marek = 250 koron.

Art. 6.

1. Za sklepy, pracownie, tudzież lokale przemysłowe i handlowe nie wolno pobierać komornego, podwyższonego więcej niż o 50% ceny płaconej w czerwcu 1914 r.

2. Do drobnych pracowni i lokali przemysłowych, wynajmowanych razem z mieszkaniem, używanem osobiście przez właściciela, a 2 pokoi nie przenoszącem, stosują się przepisy ustanowione powyżej dla mieszkań. Lokal sklepowy lub pracownia będą w takim razie liczone za pokoje w miarę tego, ile osobnych pomieszczeń, nie podpadających pod wyjątki artykułu 5, obejmują.

Art. 7.

Za wkłady, które nie są konieczne do utrzymania mieszkania w stanie do użytku zdatnym, a poczynione są na żądanie biorącego w najem, wolno umówić w granicach rzeczywistych wydatków podwyższenie stawek (art. 2, 3, 4 i 6) ponad oznaczoną normę.

Art. 8.

Jeśli wypuszczający w najem dostarcza dla mieszkania opału lub światła z własnych urządzeń centralnych, wynagrodzenie oznacza się osobno wedle rzeczywistych kosztów, przypadających na dane mieszkanie.

Art. 9.

1. Za przedmiot najmu, który biorący w najem w całości lub części odnajmuje dalej bez dostarczania urządzenia domowego, wolno umówić tylko takie komorne, które za całość lub odpowiednią część nie przekracza komornego opłacanego przez biorącego w najem.

2. Przy odnajmie może być komorne, płacone przez odnajmującego (sublokatora) lub jego poprzednika, podwyższone tylko o ten sam stopień, o który komorne biorącego w najem w sposób ustawą tą dozwolony (art. 2, 3, 4, 6, 7) podwyższonem zostało.

3. Jeżeli biorący w najem dostarczył podnajemcy urządzenia domowego, albo zobowiązał się do innych świadczeń, wówczas za jedne lub drugie wolno umówić tylko odpowiednie godziwe wynagrodzenie. Podwyższenie jest tylko o tyle dopuszczalnem, o ile je usprawiedliwią okoliczności danego wypadku.

Art. 10.

1. Jeżeli wypuszczający w najem po wybuchu wojny zniżył komorne, wolno je podnieść do pierwotnej umownej wysokości, wszelako nie przed upływem czasu oznaczonego, na który zniżenie przyznano. Zniżenie przyznane na czas wojny lub podobnie, uważa się w wątpliwości jako udzielone na czas nieoznaczony; można je cofnąć po poprzednim zapowiedzeniu, odpowiadającym zwyczajnemu czasokresowi wypowiedzenia tego mieszkania.

2. Kwota podwyższonego w ten sposób komornego może być podstawą dalszej podwyżki po myśli artykułów 3, 4 i 6.

Art. 11.

1. Jeśli przedmiot najmu w czerwcu 1914 roku nie był wynajęty, wolno przy pierwszym po wejściu w życie tej ustawy wynajęciu umówić

tylko takie komorne, jakie odpowiada przeciętnym w chwili najmu płaconym cenom.

2. Do domów, których budowę ukończono po dniu 1 lipca 1919 roku, przepisy tej ustawy nie mają zastosowania. Ceny w nich oznaczone będą na żądanie stron przez urzędy rozjemcze dla spraw najmu z zapewnieniem umiarkowanego dochodu dla właściciela.

3. Ustawa ta nie stosuje się także do budynków, które nabył na własność Skarb Państwa Polskiego. Wszystkie umowy najmu i dzierżawy, odnoszące się do takich budynków i ich przynależności, rozwiązują się z mocy prawa z dniem zawarcia umowy, a biorący w najem winni są za poprzednim ustawowem wypowiedzeniem przedmiot najmu (dzierżawy) opróżnić.

Art. 12.

1. O ile umówione komorne przekracza granice w poprzednich przepisach określone, umowa jest nieważna.

2. Zabronione i nieważne są umowy, w których biorący w najem za to, iż jego poprzednik opuści przedmiot najmu, lub wogóle bez równowartościowego świadczenia wzajemnego poprzednikowi lub innej osobie coś przyrzeka, dalej umowy, że za pośrednictwo przy najmie ma się uiszczyć wynagrodzenie, przekraczające miarę w takim obrocie przyjętą. To samo odnosi się do umów, w których wypuszczający w najem lub poprzedni lokator wynajem albo ustąpienie praw z wynajmu czynią zawisłymi od zakupienia przez nowego lokatora urządzenia lub wogóle wymawiają dla siebie albo dla kogoś innego świadczenia, nie pozostające z umową najmu w bezpośrednim związku.

3. Co wbrew powyższym postanowieniom uiszczone, tego można żądać napowrót z ustawowemi odsetkami. Tego prawa nie można się zgóry zrzekać. Powództwo o to przedawnia się w przeciągu roku.

Ograniczenie prawa wypowiedzenia i przedłużanie umów najmu o oznaczonym czasie trwania.

Art. 13.

1. Wypuszczający w najem może wypowiedzieć najem, jak również korzystać z postanowienia artykułu 1737 K. C. o ustaniu najmu bez wypowiedzenia, tylko z ważnych przyczyn.

2. Za ważną przyczynę należy w szczególności uważać:

- 1) jeżeli biorący w najem zalega z zapłatą komornego po za zwyczajem miejscowym przyjęty lub dotąd jemu udzielany termin dodatkowy;
- 2) jeżeli biorący w najem nie godzi się na podwyższenie komornego przez ustawę dozwolone (art. 2, 3, 4, 6) lub na podniesienie go do pierwotnej wysokości (art. 10);
- 3) jeżeli biorący w najem przez uporczywe lub rażące przekraczanie obowiązującego porządku domowego, albo przez swe bezwzględne, nieprzystojne lub wogóle nie należyte zachowanie się obrzydza współmieszkańcom pobyt w domu lub porządek w domu ciężko zakłóca; z zachowaniem się biorącego w najem stoi na równi zachowanie się osób przez niego do mieszkania przyję-

tych, jeżeli biorący w najem temu postępowaniu, choć mu to było możliwe, zaradzić zaniedbał;

- 4) jeżeli zajdą warunki wcześniejszego rozwiązania umowy najmu z winy najemcy w wypadkach przewidzianych przez Kodeks Cywilny;
- 5) jeżeli wypuszczający w najem przedmiot najmu, który już przedtem do pomieszczenia robotników lub wogóle pracowników własnego przedsiębiorstwa był przeznaczony, albo służył samemu wypuszczającemu w najem jako sklep lub pracownią, na ten sam cel koniecznie i zaraz potrzebuje;
- 6) jeżeli biorący w najem przedmiot najmu w całości lub częściowo, z urządzeniem lub bez tegoż, oddał komu innemu w podnajem za wynagrodzeniem nadmiernie wysokiem w porównaniu z komornem, jakie sam płaci.

3. W razie sporu ma wypuszczający w najem wykazać, że istnieje ważna przyczyna wypowiedzenia. Jeżeli rozwiązania najmu domagano się z przyczyny, iż najemca wzbraniał się podwyższyć komorne do granicy dozwolonej ustawą (art. 2, 3, 4, 6) lub pierwotną umową (art. 10), a biorący w najem, skoro sąd uzna dopuszczalność podwyższenia, bezzwłocznie oświadczy, że na podwyższenie się godzi, rozwiązanie należy uchylić; obowiązek biorącego w najem do zwrotu mu kosztów sporu zostaje nie-naruszony.

Rozstrzyganie o dopuszczalności podwyższania komornego.

Art. 14.

1. Właściwy urząd rozjemczy dla spraw najmu (art. 15) rozstrzyga na wniosek wypuszczającego lub biorącego w najem o tem, czy komorne i inne wynagrodzenia odpowiadają zasadom i granicom w tej ustawie ustalonym.

2. Rozstrzygnięcia te są ostateczne i nie ulegają zaskarżeniu; mogą być jednak na wniosek jednej ze stron w każdej chwili zmienione ze skutecnością dla nowego terminu płatności komornego. Wnioski o zmianę rozstrzygnięcia nie oparte na nowych okolicznościach faktycznych może urząd odrzucić bez rozprawy.

3. Wypuszczającemu w najem lub lokatorowi wolno także inne ze stosunku najmu wyłaniające się spory poddać rozstrzygnięciu urzędu, który ma postąpić według powyższych zasad.

Urzędy rozjemcze dla spraw najmu.

Art. 15.

1. Urzędy rozjemcze dla spraw najmu będą utworzone w tych miastach i miejscowościach fabrycznych, które przy ostatnim spisie ludności miały ponad 20.000 mieszkańców. W innych gminach można je utworzyć na żądanie, wyrażone uchwałą rady gminnej. W jednej miejscowości można w miarę potrzeby utworzyć kilka urzędów.

2. Koszta połączone z utworzeniem i działalnością urzędów ponosi gmina.

Art. 16.

1. Przewodniczącego urzędu i jego zastępcę mianuje, o ile możliwości z pośród osób, mających wykształcenie prawnicze, prezes sądu okręgowego. Resztę członków mianuje tenże prezes na przedstawienie naczelnika (burmistrza) gminy, w której urząd ma siedzibę. Połowa tych członków musi być powołana z pośród mieszkających w gminie właścicieli domów, druga z pośród lokatorów.

2. Urzędy przewodniczącego, zastępcy i członków są honorowe; mają oni jednak prawo do zwrotu wydatków, wyłożonych gotówką; oprócz tego tym, którzy żyją z zarobku, można przyznać wynagrodzenie z funduszy gminnych.

3. Członkowie urzędu składają na ręce prezesa sądu lub sędziego, przez niego wyznaczonego, przyrzeczenie, że będą gorliwie i bezstronnie pełnili swój urząd i dochowają tajemnicy urzędowej.

Art. 17.

Od powołania na członka urzędu wymówić się mogą jedynie: kobiety, duchowni, wojskowi, urzędnicy publiczni, osoby starsze ponad 60 lat, drobni przemysłowcy i żyjący z płacy dziennej albo tygodniowej. O zasadności wymówienia się rozstrzyga ostatecznie władza, która członka mianowała.

Art. 18.

1. Wymawiających się od przyjęcia godności członka urzędu mimo, że ich uchylanie się uznano za nieuzasadnione, należy skazać na grzywnę do wysokości 200 mk. = 300 k.

2. Członków urzędu, którzy bez należytego usprawiedliwienia się na posiedzenia nie przybywają, spóźniają się lub w inny sposób od spełnienia swoich obowiązków urzędowych się uchylają, należy za każdym razem skazać na grzywnę do wysokości 200 mk., względnie k. W razie późniejszego należytego usprawiedliwienia można grzywnę uchylić lub zniżyć. Członków urzędu, którzy staną się winni rażącego naruszenia swych obowiązków urzędowych, należy nadto usunąć z urzędu.

3. Rozstrzygnięcia powyższe należą do prezesa sądu okręgowego.

Art. 19.

1. Urząd rozstrzyga po rozprawie ustnej większością głosów w ze społach z trzech członków, w których skład wchodzi: przewodniczący lub zastępca i po jednym ławniku z koła właścicieli domów i lokatorów.

2. Rozstrzygnięcie należy wygotować najdalej do trzech dni na piśmie z krótkim uzasadnieniem i doreczyć na żądanie stronom.

3. Rozprawy urzędu są jawne. Na zgodny wniosek stron należy jawność wykluczyć. Publiczne ogłaszanie treści rozprawy nie jawnej jest wzbronione.

Art. 20.

1. Jeśli zażądano rozstrzygnięcia urzędu, wezwie on strony z zagrożeniem, że niestawienie się nie wstrzyma rozprawy ani rozstrzygnięcia. Rozprawę należy przeprowadzić, o ile możliwości, do dni 8 od podania wniosku.

2. Wezwani są obowiązani stawić się osobiście albo wysłać do rozprawy zastępcę ze stanem sprawy zupełnie obeznanego. Strony i ich zastępcy mają zgodnie z prawdą udzielić wyjaśnień przez urząd żądanych.

3. Urząd może przedsięwziąć wszelkie dochodzenia do rozstrzygnięcia potrzebne, w szczególności wezwać i przesłuchać osoby, które wyjaśnień udzielić mogą, jak również zażądać od wypuszczającego w najem wykazania wysokości komornego, pobieranego w czerwcu 1914 r.

4. Powiatowa władza administracyjna, w której okręgu urząd swe czynności sprawuje, winna na wniosek urzędu wymusić karami porządkowymi stawienie się stron i osób dla udzielenia wyjaśnień potrzebnych, jako też spełnienie obowiązku udzielenia wyjaśnień zgodnych z prawdą.

5. Wszystkie władze i urzędy winny udzielić urzędowi rozjemczemu dla spraw najmu pomocy prawnej.

Art. 21.

1. Jeśli rozstrzygnięcie sporu w całości lub części zawisło od ustalenia, czy podwyższenie komornego po myśli artykułów 2, 3, 4, 6 i 9 ust. 1 i 2 jest dopuszczalne, albo czy komorne lub wynagrodzenia innego rodzaju są po myśli artykułów 7, 8 i 9 ust. 3 odpowiednie lub nie, natenczas sąd, jeżeli nie ma jeszcze rozstrzygnięcia urzędu najmu (art. 14) w tym przedmiocie, wstrzyma postępowanie i zażąda takiego rozstrzygnięcia. Po jego nadejściu należy podjąć postępowanie z urzędu.

2. Jeżeli w danej miejscowości niema urzędu najmu, przeprowadza odnośne ustalenia właściwy sąd w toku sporu.

Moratorium mieszkaniowe dla bezrobotnych i rezerwistów byłej armji rosyjskiej.

Art. 22.

1. W sprawach o eksmisję z mieszkań jedno-lub dwuizbowych może sąd z urzędu lub na wniosek pozwanego zawiesić eksmisję na czas do 3-ch miesięcy, o ile takie zawieszenie jest usprawiedliwione położeniem pozwanego, a w szczególności tem, że on z powodu okoliczności od niego niezawisłych pozostaje bez pracy.

2. W tym celu ma sąd prawo zbierać dowody z urzędu. Brak pracy dla pozwanego można stwierdzić przez odpowiednie zaświadczenie właściwego państwowego urzędu pośrednictwa pracy.

3. Udzielając zwłoki, sąd jednocześnie zawiadomi o tem właściwy państwowy urząd pośrednictwa pracy, tudzież zarząd gminy, w której pozwany ma miejsce zamieszkania.

Art. 23.

Pozwany, który na wezwanie państwowego urzędu pośrednictwa pracy nie przyjmie ofiarowanego mu zajęcia — traci prawo do korzystania z moratorium mieszkaniowego.

Art. 24.

1. Osoby, pozostające ongiś w b. armji rosyjskiej, oraz ich rodziny, które, korzystając z postanowień ukazu imiennego z 13 września 1914 r., Zb. Pr. i Rozp. Nr. 258 z 18 września 1914 poz. 2383, o ulgach w sprawach cywilnych i karnych dla osób, pozostających w czynnej armji i flocie, zatrzymały dotychczasowe swe mieszkanie, a nie płacą komornego, nie mogą na tej zasadzie (art. 13 ust. 2 p. 1) być usunięte z tych mieszkań, jeżeli —

w braku innej umowy — będą opłacały komorne bieżące przynajmniej od dnia 1 października 1919 r. począwszy. Po za tym wyjątkiem stosują się do tych osób i rodzin przepisy niniejszej ustawy, w szczególności przepisy o moratorium dla pozostających bez pracy.

2. Komorne, zaległe po dzień 30 września r. b. włącznie, należne od osób i rodzin, określonych w ustępie 1, nie może być przedmiotem powództwa, o ile chodzi o mieszkania jedno- lub dwuizbowe; jeżeli zaś idzie o mieszkania większe i zachodzą okoliczności godne uwzględnienia, może sąd kwotę zaległego komornego zniżyć aż do połowy. Ulgi powyższe nie mają atoli zastosowania, jeżeli biorący w najem lub jego rodzina z podnajmu mieszkania pobierali stosunkowo znaczny dochód, sami zaś komornego przynajmniej w miarę możliwości nie płacili.

3. Postanowienia ustępów 1 i 2 nie stosują się do spraw prawomocnie osądzonych i do eksmisji już dokonanych.

Postanowienia karne.

Art. 25.

1. Kto celem obejścia lub udaremnienia postanowień tej ustawy przytacza nieprawdę lub prawdę zataja, w inny sposób postanowienia te obejść się stara, do takiego postępowania nakłania lub jest przytem pomocnym, karany będzie przez administracyjną władzę powiatową, a tam, gdzie istnieje rządowa władza policyjna, przez tę władzę — grzywną do wysokości 10.000 marek lub 15.000 koron albo aresztem do 6-ciu miesięcy. Obie te kary można nałożyć równocześnie.

2. Żądanie — wymawianie sobie i pobieranie komornego lub innych wynagrodzeń albo świadczeń ponad normy w tej ustawie ustalone podlega ukaraniu wedle przepisów o zwalczaniu lichwy wojennej.

Uwolnienie od należytości.

Art. 26.

1. Postępowanie przed urzędami rozjemczymi dla spraw najmu wolne jest od opłaty należytości i stempli.

2. Korespondencja urzędów ze wszystkimi władzami nie podlega opłacie pocztowej.

Postanowienia przejściowe.

Art. 27.

1. Ustawa ta wchodzi w życie z dniem ogłoszenia. Równocześnie tracą moc:

- 1) dekret w przedmiocie przepisów tymczasowych o moratorium mieszkaniowym dla pozostających bez pracy z 19 grudnia 1918 r. poz. 62 № 20 Dz. p. p. P.
- 2) postanowienia artykułów 1 do 7 i 20 do 27 dekretu o ochronie lokatorów i zapobieganiu brakowi mieszkań z 16 stycznia 1919 r. poz. 116 № 8 Dz. p. p. P. W tytule tego dekretu odpaść mają wyrazy „o ochronie lokatorów i”.

Art. 28.

Jeżeli wynagrodzenie za najem lub podnajem (komorne), umówione przed dniem wejścia w życie tej ustawy, przekracza granice wedle art. 2, 3, 4, 6 i 9 ust. 1 i 2 dopuszczalne, lub też jeśli w przypadku art. 11 ust. 1 komorne przed tym dniem umówione przechodzi miarę tamże zakreśloną, wolno biorącemu w najem (podnajemcy) w urzędzie rozjemczym dla spraw najmu żądać zniżenia komornego do odpowiedniej wysokości ze skutecznością dla najbliższego terminu płatności komornego.

Art. 29.

Przepisy art. 12-go stosują się także do umów, zawartych przed ogłoszeniem tej ustawy, ale w tym dniu jeszcze wcale nie, albo nie całkowicie wykonanych.

Art. 30.

Przepisy art. 13-go stosują się także do sporów o rozwiązanie najmu i podnajmu, które już sądownie wytoczone zostały, ale w pierwszej instancji nie zostały jeszcze osądzone.

Art. 31.

Wymówienia sklepów, pensjonatów, hoteli w szczególności i innych lokali, do których przepisy dekretu z dnia 16 stycznia 1919 r. nie miały zastosowania, uczynione przed ogłoszeniem ustawy niniejszej, są nieważne i bezskuteczne.

Art. 32.

Wykonanie tej ustawy porucza się Ministrom Sprawiedliwości i Zdrowia Publicznego.

Marszałek:

Trąpczyński

Prezydent Ministrów:

w z. *S. Wojciechowski*

Minister Sprawiedliwości:

Supiński

Minister Zdrowia Publicznego:

w z. *W. Chodźko*

(Dz. Praw. № 52 z d. 1 lipca 1919 r., pozycja 335).

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW.

Na podstawie art. 1 dekretu Naczelnika Państwa z dnia 2 stycznia 1919 r. Rada Ministrów postanawia niniejszem wprowadzić na jeden miesiąc od dnia 2-go lipca do dnia 2-go sierpnia 1919 roku stan wyjątkowy w następujących miejscowościach:

1) w Warszawie i powiecie Warszawskim, 2) powiecie Łódzkim z Łodzią, 3) Błońskim, 4) Opatowskim oraz w powiatach pogranicznych: 5) Bę-

dzińskim, 6) Częstochowskim, 7) Wieluńskim, 8) Nieszawskim, 9) Lipnowskim, 10) Rypińskim, 11) Mławskim, 12) Przasnyskim, 13) Ostrołęckim, 14) Kolneńskim i 15) Szczuczyńskim.

Warszawa, dnia 30-go czerwca 1919 r.

Prezydent Ministrów:

w. z. *S. Wojciechowski*

(Dz. Praw. № 53 z d. 1 lipca 1919 r., pozycja 337).

OBWIESZCZENIE

w przedmiocie sprostowania błędów w dekreście o rejestrze handlowym (Dz. Praw. № 14—1919 r. poz. 164) i w dekreście o spółkach z ograniczoną odpowiedzialnością (Dz. Praw. № 15—1919 r. poz. 201).

1. W dekreście o rejestrze handlowym w art. 3 w wierszu 3-im zamiast: „ad 1, 2, 6, 9” powinno być: „ad 1, 2, 6, 7, 8 i 9”.
2. W dekreście o spółkach z ograniczoną odpowiedzialnością w art. 20, — pierwszy wyraz tego artykułu zamiast „uchwała” winien brzmieć „umowa”.

Prezydent Ministrów:

w z. *S. Wojciechowski*

Minister Sprawiedliwości:

Supiński

(Dz. Praw. № 53 z d. 1 lipca 1919 r., pozycja 338).

USTAWA

z dnia 30 czerwca 1919 roku

w przedmiocie sądów doraźnych.

Art. 1. Sądownictwu doraźnemu poddane być mogą przestępstwa, przewidziane w artykułach 123, 222, 279 część pierwsza ust. 2 i 3, o ile chodzi o bandy w celu rozboju, kradzieży i wymuszeń, 453—456, 556 i 557, o ile w obu tych wypadkach uszkodzenie dotyczy urzędnika służącego do użytku publicznego lub rządowego, 558, 562—564, 583, 584, 585, o ile przestępstwo to popełniono w okolicznościach wymienionych w art. 583 lub 584, tudzież przestępstwa przewidziane w artykułach 589 i 590 część druga ust. 3 i 4 kodeksu karnego z roku 1903.

Art. 2. Wprowadzenie sądów doraźnych nastąpić może bądź na całym obszarze, gdzie ustawa niniejsza obowiązuje, bądź w poszczególnych miejscowościach, względem wszystkich lub niektórych przestępstw w artykule 1 przewidzianych.

Sądy doraźne wprowadzone będą mocą uchwały Rady Ministrów, powziętej na wniosek Ministra Sprawiedliwości w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych, na okres czasu nie przenoszący miesięcy sześciu, gdy przestępstwa w art. 1 wymienione szerzyć się będą w sposób szczególnie niebezpieczny dla ładu i bezpieczeństwa publicznego.

W razie potrzeby utrzymania sądów doraźnych na okres dalszych sześciu miesięcy, nastąpić powinna osobna w tym względzie uchwała Rady Ministrów.

Art. 3. O wprowadzeniu sądów doraźnych jak również o ich utrzymaniu na czas dalszy (art. 2) ogłasza się każdorazowo w Dzienniku Praw, a nadto podaje do powszechnej wiadomości na miejscu, drogą ogłoszenia, rozlepiania obwieszczeń, lub innemi sposobami przystępnymi dla szerokich mas ludności.

Art. 4. Uchwała Rady Ministrów w przedmiocie wprowadzenia lub dalszego utrzymania sądów doraźnych wchodzi w życie w poszczególnych miejscowościach dnia następnego po jej podaniu do powszechnej wiadomości (art. 3) we właściwym mieście powiatowem.

Art. 5. Z dniem wejścia w życie sądów doraźnych (art. 4) podlegają postępowaniu doraźnemu wszyscy współnicy przestępstw (art. 51 K. K.), popełnionych na obszarze, dla którego sądy doraźne ogłoszono, bez względu na to, czy chodzi o przestępstwa dokonane, czy też usiłowane.

Wyjęte są osoby ulegające sądownictwu wojskowemu.

Art. 6. Z chwilą ogłoszenia sądów doraźnych prezes właściwego sądu okręgowego, powołanego do pełnienia funkcji sądu doraźnego, wyznacza z pośród sędziów swego okręgu przewodniczącego i sędziów wyrokujących, oraz potrzebną ilość zastępców, tudzież sekretarza.

Sąd doraźny wyrokuje w składzie trzech sędziów. W skład jego wchodzić musi przynajmniej dwóch sędziów okręgowych, z których jeden przewodniczy; trzeci sędzia może być wyznaczony także z pośród sędziów śledczych lub sędziów pokoju.

Art. 7. Posiedzenia sądu doraźnego odbywają się bądź w siedzibie sądu okręgowego, bądź w miarę potrzeby w innym miejscu okręgu sądowego.

Najbliższa władza wojskowa na czas trwania posiedzeń sądowych wyśle na żądanie przewodniczącego oddział wojska dla ochrony sądu, utrzymania porządku oraz wykonania wszelkich zarządzeń sądu.

Art. 8. Postępowanie doraźne stosuje się wyłącznie do przestępstw, podlegających sądowi doraźnemu, z pominięciem wszelkich innych przestępstw oskarżonemu zarzuconych, i winno być przeprowadzone nawet wtedy, gdy inni współnicy przestępstwa nie podlegają sądom doraźnym.

Postępowanie doraźne nie może być wdrożone przeciw osobom, które w czasie popełnienia przestępstwa nie ukończyły lat 17, oraz przeciw kobietom brzemiennym.

Art. 9. O każdym czynie, zawierającym cechy przestępstwa podlegającego sądowi doraźnemu, władze bezpieczeństwa niezwłocznie zawiadamiają prokuratora sądu okręgowego, przesyłając mu przytem zebrane wiadomości i dokumenty.

Art. 10. Postępowanie doraźne odbywa się bez śledztwa wstępnego; wszelako prokurator w miarę potrzeby mocen jest zwracać się do sędziów śledczych lub sędziów pokoju o dokonanie poszczególnych czynności śledczych, tudzież zarządzić zebranie odpowiednich wiadomości przez władze bezpieczeństwa lub władze administracyjne. W szczególności prokurator jest obowiązany wnieść w ciągu 24 godzin o przesłuchanie przez sędziego śledczego lub sędziego pokoju każdego zaaresztowanego oskarżonego, o ile przesłuchanie takie już przedtem nie nastąpiło.

Dochodzenia nie mogą trwać dłużej nad 14 dni, licząc od dnia zawiadomienia prokuratora o przestępstwie.

Wnioskami prokuratora co do zastosowania, uchylenia lub zmiany środka zapobiegawczego sędziowie śledczy i sędziowie pokoju są związani.

Art. 11. Jeśli prokurator uzna, że sprawa nie podlega sądowi doraźnemu (art. 1, 4, 5, 8), lub że zebrane doraźnie poszlaki są niewystarczające, lub że zachodzi wątpliwość co do pouczalności oskarżonego, wówczas kieruje sprawę na drogę postępowania zwyczajnego.

Art. 12. Rozprawa główna w postępowaniu doraźnem odbywa się bez wygotowania aktu oskarżenia, wzamian którego prokurator sporządza jedynie wniosek co do stawienia oskarżonego przed sądem doraźnym, wyluszcający istotę oskarżenia, wskazujący zebrane w tej mierze dowody i wymieniający osoby, które zdaniem prokuratora wezwać należy w charakterze świadków lub biegłych. Wniosek ten wraz z aktami winien wpłynąć do przewodniczącego sądu doraźnego w przeciągu 48 godzin po ukończeniu dochodzeń w myśl art. 10.

Art. 13. Przewodniczący sądu doraźnego wyznacza w ciągu 24 godzin po otrzymaniu wniosku prokuratora rozprawę główną i zarządza potrzebne do tej rozprawy przygotowania i wezwania; wyznacza oskarżonemu, o ile on nie ma obrońcy z wyboru, obrońcę z urzędu z pośród adwokatów, a w braku tychże z pośród aplikantów sądowych lub obrońców, i orzeka o wezwaniu lub odmowie wezwania podanych przez oskarżonego świadków, jako też o ściągnięciu lub pominięciu wskazanych przezeń dowodów; przepis art. 557 U. P. K. nie będzie stosowany.

Jeżeli zachodzi obawa uchylenia się świadków lub biegłych od stawienia, przewodniczący sądu może zabezpieczyć ich przybycie, wydając władzom policyjnym polecenie czuwania nad ich stawieniem się do sądu. Przewodniczący może także zarządzić, aby świadków lub biegłych dla rozprawy niezbędnych przymusowo do niej sprowadzono.

Art. 14. W rozprawie głównej przed sądem doraźnym udział obrońcy jest konieczny.

Art. 15. Powództwo cywilne w postępowaniu doraźnem jest niedopuszczalne.

Art. 16. Z chwilą wyznaczenia rozprawy głównej przed sądem doraźnym oskarżony nie może pozostawać na wolnej stopie; jeżeli więc nie był już poprzednio uwięziony, przewodniczący sądu doraźnego zarządzi aresztowanie jego własną władzą. Uwolnienie z aresztu przed ukończeniem postępowania doraźnego nie jest dopuszczalne.

Art. 17. Rozprawa główna, po załatwieniu czynności formalnych, związanych z otwarciem posiedzenia (art. 636 — 645 U. P. K.), rozpoczyna się od odczytania przez przewodniczącego wniosku prokuratora w przed-

miocie stawienia oskarżonego przed sądem doraźnym, poczem dalszy przewód sądowy odbywa się według ogólnych zasad postępowania karnego (art. 620—635 i 679—749 U. P. K.).

W razie koniecznej potrzeby mogą być odczytane akta dochodzeń; sąd rozważy jednak ze szczególną starannością, w jakiej mierze akta te stanowić mogą dowód dostateczny.

Art. 18. Po zamknięciu rozprawy głównej sąd doraźny wydaje wyrok w myśl art. 771 U. P. K. lub też decyzję, przekazującą sprawę na drogę postępowania zwyczajnego, jeżeli uzna, że w danej sprawie postępowanie doraźne jest niedopuszczalne w myśl art. 1, 4, 5, 8, lub też jeżeli wątpliwości co do poczytalności oskarżonego w toku rozprawy głównej nie mogą być usunięte, albo gdy wina oskarżonego ustalona została niejednomyślnie.

Przepisy art. 750—764 U. P. K. nie będą stosowane w postępowaniu doraźnym.

Art. 19. Za przestępstwa, podlegające sądowi doraźnemu, wymierzyć należy karę śmierci przez rozstrzelanie w tych przypadkach, w których w postępowaniu zwyczajnem przestępstwo zagrożone jest co najmniej karą ciężkiego więzienia.

W innych przypadkach sąd doraźny wymierza karę ciężkiego więzienia bezterminowego lub terminowego na czas nie krótszy od lat ośmiu.

W postępowaniu doraźnem przepis art. 53 i 53a K. K. nie będzie stosowany.

Gdy atoli zachodzą nader ważne okoliczności łagodzące, sąd władny będzie karę, w części pierwszej niniejszego artykułu wymienioną, złagodzić na bezterminowe ciężkie więzienie.

Art. 20. Wyroki i decyzje sądu doraźnego są prawomocne z chwilą ich ogłoszenia. Wyroki śmierci nie wymagają zatwierdzenia.

Art. 21. Wyroki i decyzje sądu doraźnego winny być uzasadnione na piśmie w ciągu 24 godzin po ich ogłoszeniu.

Przepisy o ogłaszaniu wyroków, zawarte w art. 829—834 U. P. K., nie mają zastosowania w postępowaniu doraźnem.

Art. 22. Wyrok śmierci wykonany będzie najpóźniej w ciągu 24 godzin po ogłoszeniu. Wykonanie wyroków skazujących należy do prokuratora, któremu przewodniczący sądu doraźnego przesyła odpis sentencji wyroku.

Art. 23. O wykonanie wyroku śmierci zwrócić się należy do najbliższej komendy wojskowej.

Wykonanie wyroku nastąpi niepublicznie, w obecności prokuratora i lekarza; prokurator spíše odpowiedni protokół, stwierdzający wykonanie wyroku i podpisze go wraz z lekarzem.

Art. 24. O każdym wykonaniu wyroku śmierci podać należy do powszechnej wiadomości przez obwieszczenia z wymienieniem sądu orzekającego, osoby skazanego, tudzież istoty, miejsca i czasu przestępstwa.

Art. 25. Z chwilą uchylenia sądów [doraźnych] sprawy nieukończone przekazać należy na drogę postępowania zwyczajnego.

Art. 26. Wznowienie sprawy, osądzonej doraźnie, jest dopuszczalne na zasadach ogólnych postępowania karnego (art. 934—940 U. P. K.), wszelako podanie prośby o wznowienie nie wstrzymuje wykonania wyroku.

Gdy dopuszczono wznowienie, sprawa nie może być poraz wtóry sądzona doraźnie.

Art. 27. O ile ustawa niniejsza nie zawiera odmiennych postanowień, stosować zresztą należy w postępowaniu doraźnem przepisy ustawy postępowania karnego.

Art. 28. Ustawa niniejsza obowiązuje na ziemiach b. zaboru rosyjskiego. Wykonanie jej należy do Ministra Sprawiedliwości w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych.

Marszałek:

Tramęczyński

w z. Prezydenta Ministrów
Minister Spraw Wewnętrznych:

S. Wojciechowski

Minister Sprawiedliwości:

Supiński

(Dz. Praw № 55 z d. 8 lipca 1919 r., pozycja 341).

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Skarbu w porozumieniu z Ministrem Przemysłu i Handlu oraz z Ministrem Sprawiedliwości w przedmiocie opłat stemplowych od zawarcia i zmiany umowy spółki akcyjnej.

Art. 1. Za akt, podlegający opłacie, wskazanej w pozycji 10a (I) taryfy stemplowej, wprowadzonej rozporządzeniem b. Generał-Gubernatora warszawskiego z 19 lipca 1916 (Dz. rozp. № 40), stwierdzający zawarcie umowy spółki akcyjnej (§ 1 powołanego rozporządzenia), uważa się protokół pierwszego walnego zgromadzenia organizacyjnego spółki akcyjnej. Protokół ten winien być sporządzony w formie aktu notarialnego.

Art. 2. Jeżeli notariuszowi sporządzającemu protokół nie okazano kwitu Powiatowej Kasy Skarbowej z uiszczenia opłaty, przypadającej w myśl powołanej pozycji 10 a) natenczas należy przed spisaniem protokołu uiścić tę opłatę gotówką do rąk notariusza. Notariusz postąpi w myśl art. 1 rozporządzenia Ministerstwa Skarbu z 12 listopada 1918 r., zawierającego przepisy tymczasowe w przedmiocie sposobu i terminu uiszczania opłat skarbowych i podatku od darowizn, oraz w sprawie sprzedaży marek stemplowych („Monitor Polski“ № 205).

W razie okazania kwitu Państwowej Kasy Skarbowej winien notariusz w protokole wymienić Kasę, która kwit wydała, pozycję dziennika kaso-wego, oraz uiszczoną kwotę.

Art. 3. W przeciągu dwóch tygodni po sporządzeniu protokołu winien notariusz odpis protokołu, przez siebie uwierzytelniony, przedłożyć Ministerstwu Skarbu. Odpis ten nie podlega opłacie stemplowej (§ 4 f. powołanego rozp. Gen.-Gub. warsz.).

Art. 4. Spółka akcyjna, która zamierza podwyższyć swój kapitał zakładowy, winna opłatę od podwyżki, o ile ona przypada w myśl powołanej podwyżki 10 a) (I), uiścić gotówką w Powiatowej Kasie Skarbowej.

Ministerstwo, do którego wniesiono podanie o zezwolenie na powiększenie kapitału zakładowego, uzależnia udzielenie zezwolenia, jeżeli zresztą nie zachodzą żadne przeszkody przeciw przychylnemu załatwieniu — od wykazania się kwitem z uiszczenia opłaty. Dotyczy to również opłaty od tej sumy, którą stosownie do projektowanej zmiany statutu zapłacić mają pierwsi nabywcy akcji nowej emisji ponad wartość nominalną, choćby ta wpłata kapitału ponad wartość nominalną zależała od warunku.

Jeżeliby zatwierdzenie nowej emisji utraciło moc z powodu niedopełnienia warunków, od których je uzależniono, lub jeżeliby nie ziścił się warunek, od którego zależała wpłata ponad wartość nominalną, nastąpi zwrot opłaty lub odpowiedniej części. Podania o zwrot należy wnosić do Ministerstwa Skarbu.

Art. 5. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia w „Monitorze Polskim” i ma zastosowanie na obszarze, na którym obowiązuje powołana poz. 10 a) (I).

Warszawa, dnia 16 maja 1919 r.

Minister Skarbu:

Karpiński

Szef Sekcji:

Kozubowski

(Monitor Polski № 111 z d. 20 maja 1919 r.).

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI

w przedmiocie

przyjmowania do aplikacji sądowej w okręgu sądu apelacyjnego Krakowskiego i Lwowskiego.

Upoważniam pp. Prezesów sądów apelacyjnych w Krakowie i we Lwowie na podstawie § 4 ustawy o organizacji sądowej, by aż do dalszego zarządzenia dopuszczali po myśli § 1 cesarskiego rozporządzenia z 6 kwietnia 1859, Dz. pr. p. № 91 kandydatów, którzy w podaniu o przyjęcie oświadczą, że zamierzają się poświęcić urzędowi sędziowskiemu lub złożyć egzamin sędziowski, do aplikacji sądowej przed złożeniem trzeciego teoretycznego egzaminu państwowego.

Przyjęcie należy uważać jako dozwolone pod tym warunkiem, że kandydat złoży brakujący egzamin najdalej w ciągu roku po wstąpieniu na aplikację sądową. Prezesi sądów apelacyjnych władni są termin ten z ważnych powodów przedłużyć do lat dwóch. Jeżeli aplikant do tego czasu nie złoży egzaminu, będzie zwolniony ze służby.

Warszawa, dn. 4 lipca 1919 r.

Minister Sprawiedliwości:

Supiński

OKÓLNIK № 165

do Panów Prezesów sądów okręgowych i Panów Prokuratorów przy tych sądach

o postępowaniu w wypadkach przymusowych zarządzeń przeciwko duchownym wszelkich wyznań.

Ministerstwo prosi Panów Prezesów i Prokuratorów o polecenie podwładnym sądom i urzędowi, aby w wypadkach aresztowania oraz innych przymusowych zarządzeń przeciw duchownym wszelkich wyznań niezwłocznie zawiadamiały Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, jako mające sobie powierzona, na mocy dekretu z dnia 3 stycznia 1918 r., opiekę państwową w sprawach wyznaniowych, z podaniem prawnych podstaw dokonanego aresztowania i ewentualnie wyniku przeprowadzonego dochodzenia.

Warszawa, d. 30 maja 1919 r.

Minister Sprawiedliwości:

Supiński

Naczelnik Wydziału:

Dr. Łaszkiewicz

OKÓLNIK № 166

do Panów Prezesów sądów okręgowych i Panów Prokuratorów przy tych sądach

o postępowaniu w wypadkach doniesień karnych przeciw personelowi Ministerstwa Aprowizacji.

Ministerstwo prosi Panów Prezesów i Prokuratorów o polecenie podwładnym sądom i urzędowi, aby o każdym wypadku wpłynięcia doniesienia karnego przeciw personelowi podwładnemu Ministerstwu Aprowizacji przesyłały temuż Ministerstwu bezzwłocznie odpowiednie zawiadomienie, oraz aby po ukończeniu dochodzeń sądowych udzielały niezwłocznie temuż Ministerstwu odpisy akt sprawy.

Warszawa, d. 30 maja 1919 r.

Minister Sprawiedliwości:

Supiński

Naczelnik Wydziału:

Dr. Łaszkiewicz

OKÓLNIK № 167

do Panów Prezesów sądów okręgowych w okręgach sądów apelacyjnych w Warszawie i Lublinie

w przedmiocie

sposobu prowadzenia przez sędziów śledczych repertorium „Ś”.

Ministerstwo Sprawiedliwości prosi o zarządzenie, aby sędziowie śledczy, urzędujący w okręgu podległego Panu Prezesowi sądu, odnotowywali w repertoriach (Ś), w rubryce „Wzmianki o biegu sprawy” (Wzór 38 „Dziennik Urzędowy Depart. Sprawiedliwości Tymcz. Rady Stanu Król. Polskiego № 3 z dnia 31.VIII.1917), w celu uproszczenia czynności kancelaryjnych tylko następujące dane: datę wszczęcia śledztwa, datę wystania sprawy z rekwizycją, datę zwrotu sprawy z wykonaną rekwizycją i wreszcie datę ukończenia śledztwa.

O treści niniejszego okólnika zechce Pan Prezes zawiadomić Prokuratora przy podległym mu sądzie.

Warszawa, d. 13 czerwca 1919 r.

Minister Sprawiedliwości:

Supiński

Naczelnik Wydziału:

Dr. Łaskiewicz

OKÓLNIK № 168

do Panów Prezesów: Sądu Najwyższego, sądów apelacyjnych i okręgowych, tudzież do Panów Prokuratorów przy tych sądach,—w okręgu sądów apelacyjnych Warszawskiego i Lubelskiego

w przedmiocie

dotatków drożyznianych dla pracowników nieetatowych.

Stosownie do okólnika № 141, opartego na wyjaśnieniu Ministerstwa Skarbu z 28 stycznia b. r. za № 3220/4 prawo do podwyższonego dodatku ekonomicznego uchwalonego przez Radę Ministrów dn. 13 grudnia 1918 r. mają pracownicy nieetatowi w miastach I klasy, którzy do dnia 31 grudnia 1918 r. korzystali z nadzwyczajnego dodatku drożyznianego przyznanego uchwałą Rady Ministrów z dnia 28 maja 1918 r.

Jednocześnie z wydaniem powyższego okólnika Ministerstwo Sprawiedliwości zwróciło się do Prezydium Rady Ministrów i Ministerstwa Skarbu o rozszerzenie prawa do tego dodatku także na innych pracowników nieetatowych.

Wobec tego, że uchwała Rady Ministrów z 13 grudnia 1918 r. została następnie uzupełniona uchwałą z 31 stycznia b. r., wedle której podwyżka w mowie będąca dotyczy wszystkich urzędników państwowych, zarówno mianowanych jak i przyjętych na próbną służbę, Ministerstwo Skarbu odezwą z 23 lutego i z 29 kwietnia b. r. wyjaśniło, że podwyżka dodatku ekonomicznego w kwocie:

- a) mrk. 200 wzgl. kor. 300 dla osób urzędujących w miastach I klasy, a mianowicie w Warszawie, Łodzi, Lublinie, Częstochowie i Sosnowcu,
- b) mrk. 160 wzgl. kor. 240 w miastach II klasy (dawniej gubernialnych i powiatowych) i
- c) mrk. 120 wzgl. kor. 180 w innych miejscowościach — przysługuje urzędnikom zarówno przyjętym definitywnie, jak i odbywającym próbną służbę kontraktowym — nie przysługuje zaś dietarjuszom oraz tym urzędnikom, przyjętym na próbną służbę i kontraktowym, w dekretach których wyraźnie zaznaczono, że w przyznaniem wynagrodzeniu mieszczą się wszelkie dodatki.

Zawiadamiając o tem, polecam wypłacić wszystkim pracownikom nieetatowym w miastach II i III klasy, oraz takimże pracownikom w miastach I klasy, przyjętym do służby po 1 stycznia r. b., co do których dekrety nie zawierają zastrzeżenia wyżej przytoczonego, podwyższony dodatek ekonomiczny za cały czas poczynając od 1 stycznia b. r. ewentualnie od późniejszego wstąpienia na służbę. Wypłata zaległych należności powinna być uskuteczniiona przed końcem bieżącego okresu budżetowego na ciężar kredytu § II poz. 1.

Na przyszłość należy celem uniknięcia nieporozumień przy ustaleniu wysokości wynagrodzenia świeżo przyjętych pracowników nieetatowych (względnie kontraktowych) uwzględniać ten dodatek ekonomiczny w ten sposób, iżby w umowie wzgl. dekrete nominacyjnym zamieszczone było wyraźnie zastrzeżenie, że wyznaczone pobory zawierają już w sobie wszelkie dodatki.

Warszawa, d. 14 czerwca 1919 r.

Minister Sprawiedliwości:

Supiński

Szef Sekcji:

Wyrobek

OKÓLNIK № 169

do Panów Prezesów Sądu Najwyższego, sądów apelacyjnych i okręgowych tudzież do Panów Prokuratorów przy tych sądach

o postępowaniu w wypadkach potrzeby wyjaśnienia miejsca przydziału lub pobytu żołnierzy.

Stosownie do żądania Naczelnego Dowództwa Wojsk Polskich, Ministerstwo Sprawiedliwości wyjaśnia, iż w sprawach, gdzie chodzi o wyjaśnienie miejsca przydziału lub miejsca pobytu żołnierzy, przeciwko którym to-

OKÓLNIK № 171

do Panów Prezesów Sądu Najwyższego, sądów apelacyjnych w Warszawie, Lublinie, we Lwowie i Krakowie, Prokuratorów sądów apelacyjnych w Warszawie, Lublinie, Lwowie i Krakowie, Prezesów sądów okręgowych, dyrekcji więzień, oraz Szefów Sekcji i Naczelników Wydziałów Ministerstwa Sprawiedliwości

w przedmiocie

nabywania pierwszej pożyczki państwowej na warunkach ulgowych.

Zawiadamiam, że na podstawie porozumienia Urzędu Pożyczek Państwowych i Skarbu Narodowego z Polską Krajową Kasą Pożyczkową mogą urzędnicy i inni funkcjonariusze państwowi nabywać pierwszą pożyczkę państwową na spłaty ratami, przyczem pierwsza rata wynosić powinna nie mniej jak $\frac{1}{10}$ część sumy deklarowanej, reszta zaś może być spłacana w 10 równych, bezpośrednio po sobie następujących ratach miesięcznych, za opłatą $5\frac{3}{4}\%$.

Nadto powinny być przy nabywaniu tejże pożyczki na raty przestrzegane następujące zasady:

1. Po sporządzeniu w danym urzędzie listy urzędników, nabywających pożyczkę z wyszczególnieniem sum nominalnych (pożyczki) oraz sum wpłaconych na rachunek, kopja tej listy, opatrzona podpisami Zarządu danej instytucji, względnie skarbnika, powinna być wraz z wpłaconą gotówką odesłana do Polskiej Krajowej Kasy Pożyczkowej.
2. Po otrzymaniu rzeczony kopji listy i gotówki, wynoszącej nie mniej jak $\frac{1}{10}$ część sumy, należnej za pożyczkę w dniu datowania listy, Kasa Pożyczkowa nabywa odpowiednią ilość asygnat pożyczki i otwiera rachunek „Urzędników danej instytucji”. Do rachunku tego dołącza się wyżej wzmiankowana lista, jak również cała rzeczowa korespondencja, dotycząca operacji nabycia przez urzędników pożyczki.
3. Nabyte przez Kasę Pożyczkową na rachunek urzędników asygnaty pożyczki będą pozostawały w Kasie Krajowej do czasu wpłacenia w całości należnej za nie gotówki. Wpłacone raty będą wpisywane w rachunku na dobro nabywców.
4. Wszelkie rozrachunki z poszczególnymi urzędnikami załatwia instytucja, w której takowi pracują. W ten sposób Kasa Pożyczkowa komunikuje się w sprawie omawianej li tylko z Zarządami lub delegatami instytucji, a nie urzędnikami osobiście.
5. W razie wcześniejszego spłacenia przez interesowanego urzędnika całej należności za nabyte asygnaty pożyczki i otrzymania o tem urzędowego zawiadomienia wraz z wpłaconą należnością w gotówce, Kasa Pożyczkowa wyłącza z ogólnego rachunku wpłaconą sumę, jak również odpowiednio asygnaty pożyczki i takowe przesyła odpowiedniej instytucji dla doręczenia właścicielowi.
6. W wypadkach wyjścia nabywcy pożyczki ze składu urzędników danej instytucji przed opłaceniem całej należności za nabyte asygnaty, Kasa Pożyczkowa po otrzymaniu odpowiedniego urzędowego zawiadomienia wyeliminuje jego asygnaty z ogólnego rachunku i otworzy rachunek osobisty dla niego z prawem spłacenia pozostałej należności w ratach przez okólnik powyższy ustalonych. W razie nie wpłacenia tych rat asygnaty pożyczki będą przez Kasę sprzedane i pieniądze wpłacone będą mu zwrócone po potrąceniu należnych Kasie procentów.

Nie wątpię, że urzędnicy i inni funkcjonariusze Wymiaru Sprawiedliwości i Zarządu Centralnego spełnią w miarę możliwości jak najchętniej obowiązek obywatelski i wezmą żywy udział w subskrybowaniu polskiej pożyczki państwowej. Spełnienie tego obywatelskiego obowiązku leżałoby też w interesie pracowników państwowych ze względu na realne korzyści i przywileje, jakie Polska Pożyczka Państwowa nabywcom zapewnia.

Zechce Pan zatem bezzwłocznie przystąpić do sformowania listy podług załączonego wzoru, na której podwładni Mu urzędnicy i funkcjonariusze zadeklarują własnoręcznie wysokość subskrybowanej przez nich pożyczki państwowej. Jeden egzemplarz uwierzytelnionej kopji tejże listy należy przesłać Polskiej Krajowej Kasie Pożyczkowej, drugi Ministerstwu Sprawiedliwości.

Panowie Prezesi sądów apelacyjnych i okręgowych zechcą wydać swym kasom sądowym względnie oddziałom rachunkowym (Lwów—Kraków) odpowiednie zarządzenia w myśl zasad wyżej podanych w szczególności celem przesłania wpłaconej gotówki do Polskiej Krajowej Kasy Pożyczkowej i ściągania poszczególnych rat w drodze potrącania z pobrań miesięcznych subskrybentów.

Pan Prezes Sądu Najwyższego i Panowie Szefowie Sekcji i Naczelnicy Wydziałów Ministerstwa Sprawiedliwości zechcą wpłaconą na poczet subskrybowanej pożyczki gotówkę wraz z kopją listy przesłać Wydziałowi Skarbowemu Ministerstwa celem przesłania jej Polskiej Krajowej Kasie Pożyczkowej i uwzględnienia odnośnych potrąceń przy układaniu względnie rewidowaniu listy płacy.

Ze względu na uprzywilejowane stanowisko, przyznane ustawą z dnia 9 maja b. r. (№ 41 Dz. Pr. poz. 296) posiadaczom Pierwszej Pożyczki Państwowej, nabytej przed 1 lipca b. r. jest wskazane, aby subskrypcje i wpłaty przepisanej części gotówki na rachunek nabytej pożyczki uskutecznić zostały jak najrychlej tak, aby ściąganie dalszych oznaczonych rat miesięcznych mogło się rozpocząć z dniem 1 lipca b. r.

Warszawa, d. 17 czerwca 1919 r.

Minister Sprawiedliwości:

Supiński

Szef Sekcji:

Wyrobek

OKÓLNIK № 172

do Panów Prezesów sądów okręgowych i Panów Prokuratorów przy tych sądach

o postępowaniu w wypadkach wdrożenia postępowania karnego przeciwko urzędnikom państwowym.

W uzupełnieniu okólników z dnia 8 lutego r. b. № 140 i z dn. 30 maja r. b. № 166 — Ministerstwo Sprawiedliwości prosi Panów Prezesów

i Panów Prokuratorów o polecenie podwładnym sądom i urzędowi, aby w każdym wypadku wdrożenie postępowania karnego przeciwko urzędnikowi państwowemu zawiadamiano niezwłocznie właściwą władzę przełożoną urzędnika, oraz aby przeprowadzanie dochodzeń nie było powierzane podwładnym tych urzędników, przeciwko którym toczy się postępowanie karne, lecz delegowanemu „ad hoc” podprokuratorowi lub też sekretarzowi sądu pokoju, stosownie do art. 9 Przepisów Tymczasowych o udziale sędziów pokoju i sekretarzy sądów pokoju w prowadzeniu śledztwa wstępnego (Dziennik Urzędowy № 6/17).

Warszawa, d. 20 czerwca 1919 r.

Minister Sprawiedliwości:

Supiński

Naczelnik Wydziału:

Dr. Łaszkiewicz

OKÓLNIK № 173

do pp. Prezesów Sądów: Najwyższego, apelacyjnych w Warszawie i Lublinie i okręgowych w okręgach sądów apelacyjnych Warszawskiego i Lubelskiego

w przedmiocie

zarachowania zaliczek na płace i zaliczek do wyrachowania.

Odpowiednio do ułożonego szematu rubryk wykazują kasy sądów w miesięcznych sprawozdaniach kasowych płace urzędników oraz woźnych i gońców (rubryka 2) i wynagrodzenia aplikantów, pracowników nieetatowych i dietarjuszy (rubryka 4) łącznie ze wszystkimi dodatkami: wojennym, ekonomicznym, za wysługę lat i na mieszkanie, co jest niewłaściwe, ponieważ Ministerstwo Sprawiedliwości musi mieć dla celów budżetowych wyniki dla każdego rodzaju z tych wydatków osobno podane.

Ponieważ zmiana druków na sprawozdania kasowe a w łączności z tem i na dzienniki rozchodowe i przychodowe nie jest obecnie wskazana, przeciwnie potrzeba się z nią wstrzymać jeszcze do czasu ostatecznego ustalenia szematu rubryk, co będzie miało miejsce już przy układaniu jednego z następnych preliminarzy, przeto zechcą pp. Prezesi polecić, ażeby kasy sądów od 1 lipca 1919 r., t. j. od nowego okresu budżetowego począwszy, rozdzieliły wspomniane sumy wydatków na poszczególne ich rodzaje w formie uwagi u dołu sprawozdania kasowego.

Przy tej sposobności zwracam uwagę pp. Prezesów, że kasy sądów zarachowują po większej części wadliwie zaliczki, nie dzielą ich na zaliczki na płacę i na zaliczki do wyrachowania, mimo że każdy z tych rodzajów zaliczek powinien być odmiennie zarachowywany, w końcu obciążają zaliczkami rubryki nieodpowiednie.

Wprowadzone druki na dzienniki rozchodowe i przychodowe oraz na sprawozdania kasowe nie zawierają wprawdzie osobnych rubryk na zaliczki,

polecono już jednakże kasom sądów przeznaczać na ten cel tak w dzienniku przychodowym, jako też i rozchodowym, rubrykę 11 i zmienić jej napis wskutek tego na „Zwroty zaliczek” (dochody) i na „Zaliczki” (rozchody).

Uzupełniając to rozporządzenie upraszam pp. Prezesów, ażeby polecili kasom sądów wpisywać do rubryk powyższych, od 1 lipca 1919 r. począwszy, udzielone zaliczki na płacę oraz spłacone raty atramentem czerwonym, a wszystkie inne zaliczki, asygnowane na wydatki bieżące (zaliczki do wyrachowania), bez względu na to, komu one zostały udzielone (sądom pokoju, urzędowi sądowym, czy pojedynczym funkcjonariuszom sądowym), tudzież zwroty tych zaliczek—atramentem czarnym.

W ogólnej księdze kontowej powinny kasy natomiast otworzyć i prowadzić osobne rachunki na obydwie rodzaje tych zaliczek, a zatem w myśl brzmienia art. 8 „Instrukcji w przedmiocie prowadzenia ksiąg rachunkowych w sądach Królewsko-Polskich” (Dz. U. M. Spr. № 5, str. 238) i w sprawozdaniach kasowych, wykazywać je rozdzielnie.

Obok rachunków w ogólnej księdze kontowej kasy sądów powinny założyć i prowadzić w celach ewidencyjnych „Księgę zaliczek”, pofoljowaną, zapisując do niej w odpowiednich kolumnach po stronie lewej: komu, jakim rozporządzeniem, w jakiej wysokości i w ilu ratach do spłaty zaliczka na płacę została udzielona, i uwidoczniając po stronie prawej każdą ratę spłaconą oraz okres czasu, za który rata została uiszczona. Po zamknięciu księgi zaliczek i ogólnej księgi kontowej z końcem okresu budżetowego wyprowadzone w księdze zaliczek sumy udzielonych zaliczek na płacę i sumy rat spłaconych muszą się zgadzać z ogólnymi sumami rachunku zaliczek na płacę w ogólnej księdze kontowej i to uważać należy jako dowód, że żadna z zaliczek udzielonych nie została przeoczona i wszystkie raty zostały przy wypłacie poborów służbowych rzeczywiście potrącone. Pozostałe reszty z zaliczek przeszłego okresu budżetowego kasy sądów mają ma się rozumieć przenieść na nowo otwarte konta przyszłego okresu budżetowego, a to w „Księdze zaliczek” na płacę poszczególnymi resztami w porządku chronologicznym, a w ogólnej księdze kontowej sumę ogólną, prowadząc następnie w ciągu dalszym księgi te w sposób powyżej podany względnie przepisany.

Co do zaliczek na wydatki bieżące (zaliczki do wyrachowania) należy przestrzegać zasady, że każda udzielona zaliczka powinna być zwrócona, a więc jako zwrot w pełnej kwocie na dochód zarachowana i to w okresie budżetowym, w którym została wydana, czyli wydatek i dochód z tego tytułu powinny się znieść, a że zarachowanie takie może być uskutecznione tylko na podstawie, a więc z chwilą nadejścia dotychczasowego rachunku oraz z ewentualnie niezużyta resztą zaliczki, należy przeto wymagać, ażeby rachunkozdawcy wyrachowywali się z otrzymanych zaliczek również przed upływem okresu budżetowego.

Jak doświadczenie uczy, nie zawsze jednak jest to możliwe, gdyż zaliczka wyasygnowana w ostatnich dniach okresu budżetowego może być tylko w bardzo rzadkich wypadkach we właściwym czasie wyrachowana.

W wypadkach, w których zaliczki nie mogły być wyrachowane we właściwym czasie z wyżej przytoczonego powodu, należy je zarachować w pierwszym miesiącu następnego okresu budżetowego, do tego czasu zaś rachunkozdawcy powinni bezwarunkowo dotyczące rachunki przedłożyć. Stąd wynikło pozorne obciążenie kredytów wydatkami przeszłego okresu budżetowego Ministerstwo Sprawiedliwości sprostuje po nadejściu sprawozdań kasowych i dzienników za rzeczony miesiąc, przenosząc zwrot zaliczki (dochód) i zarachowane rzeczywiste wydatki (rozchód) do dziennika za osta-

tni miesiąc ubiegłego okresu budżetowego, i zawiadomi o tem pp. Prezesów w celu polecenia uzgodnienia z tem przeniesieniem dzienników i ogólnej księgi kontowej sądów. Po takim przeniesieniu zniósł się i w dziennikach za miesiąc ostatni ubiegłego okresu budżetowego dochód i wydatek w rubrykach „Zwrot zaliczek“ i „Zaliczki“, a pozostanie tylko wyrachowany wydatek właściwy w przedmiotowych rubrykach rozchodowych.

Podobnie jak przy zaliczkach na płacę powinny kasy sądów w celu ewidencji zaliczek do wyrachowania założyć i prowadzić „Pamiętnik zaliczek“, uwidoczniając w porządku chronologicznym w odpowiednich kolumnach: liczbę porządkową, komu, jakim rozporządzeniem (względnie za jakim Nr. asygnacji), na jaki cel i w jakiej kwocie zaliczkę wyasygnowano, kiedy i w jakiej kwocie zaliczka została wyrachowana, oraz ostateczne zarządzenie (wpłata lub wypłata reszty zaliczki).

Wedle przykładów przedstawiają się zarachowania zaliczek powyższych w sposób następujący:

- I. a) Sędzia śledczy X otrzymuje na wydatki bieżące, związane z poruczoną mu komisją, zaliczkę w kwocie 600 mk. i po ukończeniu swej czynności przedkłada asygnującemu sądowi okręgowemu rachunek z użycia całej zaliczki.

Wypłacając powyższą zaliczkę, kasa sądowa powinna zapisać kwotę 600 mk. do rubryki „Zaliczki“ na rozchód i zarazem dla utrzymania jej w ewidencji do „Pamiętnika zaliczek“, a po przedłożeniu rachunku przez sędziego śledczego—kwotę tę, jako zwrot zaliczki, do rubryki „Zwrot zaliczek“ na dochód i równocześnie według wyrachowania w odnośnych rubrykach rozchodowych, jako właściwy wydatek na rozchód, ponadto uwidocznienie skutecznego wyrachowania w „Pamiętniku zaliczek“.

- b) Z zaliczki powyższej została zużyta kwota 400 mk., a resztę w kwocie 200 mk. rachunkozdawca zwraca kasie sądowej.

W tym wypadku kasa sądowa powinna również zapisać kwotę 600 mk. jako zwrot zaliczki na dochód, natomiast na właściwych rubrykach rozchodowych tylko łączną kwotę 400 mk. na rozchód, składając równocześnie zwrócone 200 mk. do kasy.

- c) Zaliczka powyższa nie wystarczyła i rachunkozdawca pokrył część wydatków w łącznej kwocie 100 mk. z własnej kieszeni. Kasa sądowa powinna zapisać — jak wyżej kwotę 600 mk. jako zwrot zaliczki na dochód, wyrachowane zaś wydatki w łącznej kwocie 700 mk., we właściwych rubrykach na rozchód i wypłacić zarazem kwotę 100 mk. rachunkozdawcy, którą należy z tego tytułu wyasygnować dodatkowo.

- II. a) Sąd pokoju X otrzymał z kasy sądu okręgowego Y zaliczkę w kwocie 2.000 mk. na pokrycie wydatków bieżących i przedkłada po upływie danego miesiąca sprawozdanie kasowe o ostatecznych sumach po 3.500 mk., tak w dochodach, jak i rozchodach, czyli dochody własne sądu pokoju w kwocie 1.500 mk. zostały również zużyte na pokrycie wydatków.

Wypłacając zaliczkę powyższą kasa sądowa powinna ją zapisać w dzienniku w rubryce „Zaliczki“ na rozchód, a po nadejściu sprawozdania kasowego taką samą kwotę, jako zwrot tej zaliczki, w rubryce „Zwroty zaliczek“, ponadto kwotę 1.500 mk., jako dochód własny sądu pokoju, w rubryce „Z sądów pokoju“

na dochód, wykazane zaś wydatki w łącznej kwocie 3.500 mk. zarachować ostatecznie w rubryce „Sądom Pokoju“ na rozchód.

- b) Powyższy sąd pokoju wydał na wydatki bieżące tylko kwotę 3.000 mk., wobec czego odsyła resztę w kwocie 500 mk. wraz ze sprawozdaniem kasowym do kasy sądu okręgowego. Po nadejściu sprawozdania kasowego i kwoty 500 mk. kasa sądowa zapisze—jak wyżej, jako zwrot zaliczki kwotę 2.000 mk. w rubryce „Zwroty zaliczek“, a kwotę 1.500 mk. jako dochód własny sądu pokoju w rubryce „Z sądów pokoju“, przeto razem 3.500 mk. na dochód, wyrachowane zaś wydatki w łącznej kwocie 3.000 mk. w rubryce „Sądom Pokoju“ na rozchód, oraz złoży nadesłane 500 mk. do kasy.

Na wypadek, gdyby który z sądów pokoju nie nadesłał wbrew przepisom kasowym wykazanej reszty do kasy sądów, to kasy sądów powinny mimo to przeprowadzić zarachowanie w sposób wyżej podany, z tem jednak uzupełnieniem, że nieodesłaną kwotę zapiszą równocześnie przy dołączeniu asygnacji w rubryce „Zaliczki“ na rozchód, jako danemu sądowi pokoju udzieloną zaliczkę na miesiąc następny.

Pp. Prezesi zechcą zarazem zwrócić uwagę kasom sądów, że przesyłane za pośrednictwem sądów dotacje na cele „Więziennictwa“ nie są zaliczkami w ścisłym tego słowa znaczeniu i kasy sądów winny je zarachowywać podobnie jak dotacje na cele „Wymiaru Sprawiedliwości“, przy przyjmowaniu na rubryce „Z Ministerstwa“ na dochód, a przy wydawaniu na rubryce „Ministerstwu“ na rozchód.

W końcu upoważniam pp. Prezesów do udzielania zaliczek na płacę funkcjonariuszom sądowym, od 1 lipca 1919 r. począwszy, z tem jednak wyraźnym ograniczeniem, że proszący na udzielenie mu zaliczki zasługuje, że służbowe pobory jego nie są żadnymi zobowiązaniami na rzecz osób trzecich obciążone, że zaliczka może być udzielona najwyżej do wysokości jednomiesięcznej pensji wraz z dodatkami, że spłacona być musi w czterech miesięcznych, po sobie następujących równych ratach, i że zaliczka, która ma być udzielona, znajdzie pokrycie w zwrotach z zaliczek na płacę w danym okresie budżetowym.

O udzieleniu zaliczki—komu i w jakiej kwocie—zechcą pp. Prezesi za każdym razem zawiadomić Ministerstwo Sprawiedliwości.

Prawo rozstrzygania co do udzielania zaliczek na płacę w wypadkach powyżej nieprzewidzianych zastrzegam sobie i nadal jak dotąd.

Warszawa, dnia 25 czerwca 1919 r.

Minister Sprawiedliwości:

Supiński

Szef Sekcji:

Wyrobek

RUCH SŁUŻBOWY.

W byłym zaborze austriackim zostali przez **Ministra Sprawiedliwości** **posunięci** do wyższych klas rangi:

Dr. Alojzy Summer Brason, prokurator przy sądzie okręgowym w Krakowie w VI kl. rangi — do V kl. rangi;

Mieczysław Ajdukiewicz, sędzia sądu okręgowego w Krakowie — do VI kl. rangi.

W byłym zaborze austriackim został przez **Ministra Sprawiedliwości** **zamianowany**:

Józef Raczyński, sędzia zapasowy w IX kl. rangi—podprokuratorem w VIII kl. rangi przy sądzie okręgowym w Tarnowie.

Na zasadzie art. 5 dekretu w przedmiocie organizacji okręgowych dyrekcji więziennych, został przez **Ministra Sprawiedliwości** **zamianowany**:

Karol Targowski, sędzia śledczy II okr. m. st. Warszawy — dyrektorem siedleckiej okręgowej dyrekcji więziennej od d. 19/VI 1919 r.

SPROSTOWANIE.

W № 5 Dziennika Urzędowego, na str. 180, wiersz 29, zamiast „Antoni-Marjan Krzeczowski“ winno być: „Antoni-Marjan Krzeczowski“.